

प्रज्ञानयोगि बहु विनिमालीन भूयता यथाऽयं

राजसूय उवाच ॥ तावद्वरा मूर्ध्नि पाण्डव जयानन्दशैकमठात्मज

कुलानन्द शर्म जमलोगी संगृहीता

पुनः श्री पाण्डव त्रिलोचनदर्शनमणासंलोकिता ॥

सप्तदशस्क

294-53

SHH

स्वस्ति श्री १०८ केदारनाथस्थ राजोरावलं जगद्गुरुजी लक्ष्मणलिंग

महोदय शिवाचार्य सेवायां समर्पिता

श्री विक्रम संवत् १९७८ चार्ते १८४३ प्रथमाश्वत्थो ५०० प्रतयः

हस्तमणि पुस्तकालयस्य द्रव्यम्

अर्थः स्वर्णविक्रमः पुस्तकालयः स्वाग्रसीकृताः

Printed by B. Raj-Narayan at the Kalas Press Hathras

॥ भूमिका ॥

नमो गेहाय विष्णुदासने त्रयीपानायार्तिं विना कदाचन ।
 देवोत्तमायाभि सतापदायगोरी श्वरगतानु रमेतवराय ॥१॥
 प्रसिद्धमेतद् द्विद्वयानुरस्तात् वेदेषु गूढं क्लृप्तकृतज्ञाय ।
 यत्साधकानां करणं विचित्रम् अत्राप्य मुद्राभिचरा चरणाम्बु ॥२॥
 यज्ञेषु गीन्द्रैः परम्भस्त्वं पूजाभिधत्तं कथिनं विष्णुदत्त ।
 तदेव तत्त्वं बहुधा तस्य भूतैः आचार्यैश्चैः प्रशितं च लोके ॥ ३ ॥
 शिवाः वाक्ता वैष्णवाः शैवैः चैव चानन्दैः प्रशितमन्त्रोत्तराणि ।

श्रीमद्भक्तजन्मः सभासात्तत्र च विप्रो विप्रुधाग्रगण्यः ।
 श्रीमद्भक्तजन्मः इति प्रसिद्धः पूजार्थो भक्ति विवोदक्षः ॥ ३ ॥
 तदात्मजः श्रीतुलसीसमाश्रयो मदग्रजो ज्योतिषतत्त्ववेत्ता ।
 आज्ञापयन्मामनिका प्रियार्थः कृततथासाधुस्योपादिष्टम् ॥ ७ ॥
 इयं सांगा पूर्णा निगम निचया दुर्चन विविधो पदार्थास्तनूय द्वि-
 जवर कुलानन्दस्वधिया । अभीष्टा सर्वेषां हरिहरिना राधन-
 विधिः स्तः अथादभिलषन्त्यर्थः प्रकटिष्या ॥ ८ ॥

३० कुलानन्द शर्मा,

ग्रन्थसंग्रहकर्तृवंशवर्णनम् ।

चदरीनाथ केदारनाथादिसुरमण्डिते । देशे तु गढपालेऽस्मि मण्डले
 नागपुरक्षेत्रे ॥१॥ ग्रामस्तत्रास्मिन् रम्यो वै जगलोमी तिष्ठतः ॥ भार-
 द्वाजाः कान्य कुब्जा जमलो मीनि जानिजाः ॥२॥ तस्मिन्नुपूछि जन्मानः
 स्वधर्म निरताः सदा । त्रिभुनीति प्रसिद्धाया देवताया इत्यर्जुनाः ॥३॥
 केदारेशादि सुखेषु मन्दिरेषु रोहिताः । अतो वै राजान्याह च स्वयं-
 पाक्ताः सुमेधसः ॥४॥ तदन्वये कस्तुतस्यो रामदेवाभिधः सुधीः ।
 तत्सुखेश्वरानन्दो जयदत्तो हितस्तुः ॥५॥ जगदन्तस्थ दायार्थो द्वेज
 धर्म परायणौ । रविसागर इत्यौ द्वितीयोऽहस्करावयः ॥६॥
 ० रविग्रामे गतो ज्येष्ठो स्वरोऽहस्कराभिधः । त्यक्तवाजन पदं लोचने देवो
 दक्षिणैर्दधौ ॥७॥ रविस्मर विप्रस्य सुनौ शास्त्रविचक्षणौ । महेश्व-
 रानन्द इति वरूढान्दधवच ॥८॥ महेश्वरानन्द भूतोऽब्जासन गण-
 कोत्तमाः । जयदेवस्तु त्रैलोक्योत्तमो द्वितीयकः ॥९॥ युक्तदेव स्तु-

१ नोट-० श्रीविक्रम सं० १७२२ का ओ सनन्द श्री ००८ मह राजाधिराज गढवा-

लनरेशने जमलोमी ब्राह्मणों को दिया है उनी समय के कुछ दिन आगे हमारे महर्षि
 वशिष्ठजी पं० रविसागर शर्मा देवदत्त जनकजी ग्राम को छोड़कर रविग्राम में बस-

नीलेश्वरसु सुविन्दो नमोऽस्तुते । पञ्चमः शिवस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव ॥ १७ ॥
 दशमः ॥ १७ ॥ अथानन्दस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव ॥ १७ ॥
 अथानन्दस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव ॥ १७ ॥
 पुरावसः । शिवदेवसुप्रधावी कानपत्योदिवर्गता ॥ १२ ॥ शुक्रदेवात्
 समुत्पन्नौ सुतौ परस वाभिमकौ । आगीरथसु पूर्वैषि गमानन्दोद्विती-
 यकः ॥ १३ ॥ भागीरथादू वनानन्दो नाथेशान सदात्मजः । नाथो-
 रासस्यदायादः काशीरामहृदिश्रुतः ॥ १४ ॥ थोवानन्दः कनीषाँश्च पितु
 अक्षितरतः सदा । थोवानन्दस्यैव शिवस्यैव सुतौ शास्त्र विशारदौ ॥ १५ ॥
 अथानन्दभिवो लयेष्टो उज्जोतीरामो हिभीयक जयानन्दाद द्विगथेष्टा
 -शिवनिर्देशास्त्र विश्वक्षणाः ॥ १६ ॥ ॥ ॥ पुत्रास्तुसजजाताः स्वधर्म
 -निर्दिष्टास्ते सदा । लयेष्टस्तु तुलसीराम । सधर्मः हरिनन्दर ॥ १७ ॥
 शास्त्रैककलानन्दोअत्राज्ञापरि पात्र शिवनिर्देशास्त्रैव शिवस्यैव शिवस्यैव
 -निर्दिष्टास्ते सदा । लयेष्टस्तु तुलसीराम । सधर्मः हरिनन्दर ॥ १८ ॥
 सदाशिवस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव ॥ १९ ॥
 शिवस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव ॥ १९ ॥
 शिवस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव शिवस्यैव ॥ १९ ॥

॥ श्रीः ॥

॥ अथ हरि हरशिवा राधनपद्धतिः प्रारभ्यते ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥ आदौ विष्णुपूजा । अथ चंद्रोद्वारः अनुक्त
कल्पे यंत्रं तु लिखेत् पद्मं दद्यात्कर्म । पद्मं कर्णं कर्णं ज्ञातं च वेदं द्वा
पयो भित्तम् । इति । अथ मंत्रोद्वारः ॥ लवतुर्भी नमो नैतच्छ्रुत्वा नमो विष्णु
सेतुतुभी । तारन्नमः पदं दूया न्नरैर्द्विदं सनन्वितां यद्यर्पणा यंत्रं जीमं
प्रोक्तोचं स्वद्वारः परः । इति । अथ मंत्रः । ॐ नमो नारायणाय । इति

मूलमंत्रः॥ अथ पूजाप्रयोगः॥ ब्रह्मी सुवल्गुमकरधरः पूजामात्रे शाश्वतधर्मो
 प्रज्वाल्य सस्रूलव गणपतयादि नवग्रहैश्चतुष्टयं भैरवादी निष्टदेवतां
 ध्यात्वा वातु पुरुषं नमस्कृत्य स्वगुरुं ब्रह्मणोऽथ नमस्कृत्य । अग्निविष्णु
 प्रतीमा सन्निधौ पूर्णभेसुखेन स्वासनेचोपविश्य । ओं सिद्धय ३
 इत्युक्त्वा ॥ कर्म पात्रजले ॥ ओं गंगेच यमुने चोतिर्गंगाद्यावाहनं कृत्वा
 गन्ध पुष्पाक्षतादीं निक्षिप्य । अक्षुषा सुद्रव्या सुवै सपडलात्तीर्थानां
 वाह्य धेनु सुद्रव्याऽमृतिकृत्य । ततः ओं विष्णुर्विष्णुर्हरिर्हरिश्च त्रिराचम्य
 ओं अपवित्रः पवित्रोतिः आत्मानं आपोक्ष्य । ओं अस्य श्री आसन मंत्र-
 स्येति स्वासनं रुद्रिकृतं ग ओं अपसर्पतुने भूतेति भूनामुत्सार्य । ओं
 लम्बोदर नमस्तुभ्यमिति गणपतये पुष्पां जलं दद्यात् ततः स्वयम्भ
 भागे घटं धूपान्नं च संस्थाप्य संपूजयेत् । ततः सर्वं पूजोपयोगि
 सामग्र्यं अपात्र्य पुष्पां जलं च ध्याय्य अग्निर्विष्णुर्ध्यायेत् । ध्यानस्य-जो अभिन
 वधन नैलः अशुखः स्वादु लोलस्तिक ललितभाल इचारुमंदार
 मालः ॥ चिदलित रिपुजालः पुण्य कारुष्य कीलखिभुवन परियालः
 पातु गोपालबालः । वा०-द्यान्ताक्षरं भुजगलघनमिति ध्यात्वा०॥ ओं ३म्

अस्य श्री नारायणाष्टाक्षरमंत्रस्य नारद ऋषि अनुष्टुप्छन्दः श्रीविष्णु
 परमात्मा देवता अहं बीजं सोऽहं शक्तिः ओ३म् ह्रीं क्लौं मयसर्वा-
 र्थाष्टसिद्धयर्थे जगैविनियोगः । शिरसि ओ३म् नारद ऋषतेनमः ॥ मुखे
 ओ३म् अनुष्टुप्छन्दसेनमः हृदि ओ३म् श्री मन्नारायणदेवतायेनमः गुह्ये
 ओ३म् अहं बीजाय ० । पादयोः ओ३म् सोऽहं शक्तये ० । पादाङ्गौ ओ३म्
 ह्रीं की लकाय ० । ततः ओ३म् ह्रीं अगुष्टाभ्यां नमः ओ३म् ह्रीं तज्जनीभ्यां ०
 ओ३म् ह्रीं मध्य माभ्यां । ओ३म् ह्रीं अनाभिकाभ्यां ० । ओ३म् ह्रीं कनि-
 ष्टिकाभ्यां ० । ओ३म् ह्रीं करतलकरपृष्ठाभ्यां ० । ओ३म् ह्रीं हृदयायनमः । ओ३म्
 ह्रीं शिरसे स्वाहा । ओ३म् ह्रीं शिखायै वषट् । ओ३म् ह्रीं कवचाय हुम् । ओ३म् ह्रीं नेत्र
 त्रयाय वीषट् । ओ३म् ह्रीं अस्त्राय फट् । इति विन्यस्य । ततोऽधेत् ॥ ओ३म्
 परंपरमात्प्रकृतेरनादितं स न्निविष्टं बहुधा गुहायाम् । सर्वाल्लयै सर्व
 चराचरस्थै नमामि विष्णुं जगदैकनाथम् । ओ३म् श्रीमन्नारायणाय नमः ॥
 ततः ओ३म् नमो रायणायैति दशधा जप्त्वा ॥ शौखाध्यै स्थापनैः कुर्यात् ।
 श्रीमौचन्दने न त्रिकोणवृत्तास्त्रमण्डलं विच्छिद्य पुष्पाक्षतैः सै सत्वायनमः ।
 रुरजसेनमं तैतमसेनमः इति मण्डलं मन्त्रस्य तत्रैव त्रिगदिकादि आचारं
 संस्थाप्य तत्र शौचं निधाय फट् इति प्रक्षाल्य शौचं पूजयेत् । ओ३म् शौचा-

द्वैषन्द्रद्वैतयै कुक्षौ चरुणदेवता । पृष्टे प्रजापतिश्चैव ॐ ॐ ॐ । सर-
 स्वती । त्रैलोक्ये यानि तीर्थानि वासुदेवस्य आज्ञया । सन्वेतिष्ठन्ति
 विप्रेन्द्रतस्माच्छ्रै प्रयुजयेत् । इत्यक्षैतस्मत्पूज्य ॥ पुनः पुष्पाक्षनैश्च ।
 ओं ३३ अग्निश्चाक्षः पावमानः पाँचजन्यः पुरोहितः तसामेह महामघम् ॥
 ओं ३३ पाँच जन्यायविदू महे । पावमानाय घोमहि । ततः शैलः प्रयो-
 दयात् ॥ ओं ३३ गंगेचयनुमेवेति जलेन प्रपूर्य गङ्गाक्षर पुष्पादिनिः
 क्षिप्य नत्स्य सुद्रयाऽऽञ्च घेनमुद्रयाऽमृतीकृत । शैल्योत्तिमुद्रप्रदर्शयेत् ।
 ततः प्रार्थना । ओं ३३ त्वं गुरा भागरो तन्नोविष्णु । विधृतः करे । निर्भि-
 तः शार्दे वैश्चपाँच जन्यनमोस्तुते ॥ इति सम्प्रार्थ्य तु श्रद्धां ध्वनिः
 क्षिप्यतिर्लक्षयेत् । तेनार्धेद्वेकेन सर्वा साधर्मी संप्राप्त्य आत्मान
 मपि सम्प्राक्षयेत् ॥ सैकल्पं कुर्यात् । ओं ३३ अवेत्यादि० अमुकगो
 त्रोऽमुकराजिरसु शर्माह समात्मनः श्रुतिस्मृतिपुराणेतिहासोक्त
 सत्कृत्य प्राप्त्यं सत्कलै इवदयाँ भिवृध्य सर्वत्रयशोविजय लाभानि
 प्रारापत्यर्थं तथा मम सभायस्य स पुत्रास्थखिल कुटुम्ब सहितस्य
 समस्तभय व्याधिजरा पीडालय मृत्यु परिहार द्वारा आयुरारोग्यै स्वर्ग्या-

दिगोप्सित कामना संनिष्ठमर्थं त्रिविधं तपो एवमनर्थं त्रिविधं पापाप-
 नुत्तये चतुर्भि फलान्नः पथे आरुणात् न नारायण प्रीत्यर्थं त्रिविधं त्रिविधं
 यथा लब्ध्यापयामहेतुः निमित्तलक्ष्मी कामायण पूजन कर्मणां कारणे ॥
 ॥ इति अंतर्ग ॥ आवायनं कुर्यात् ॥ ओम् इम् आम् त्र्यम् गङ्गां त्रि-
 स्थितं माह्वं देहं सुरराजं ददितम् संसादनं चक्रं दातुं हस्ते अजाति
 देवं व ददेवस्तु ॥ को इदं विष्णुं चतुर्भुजं त्रिविधं दत्तम् ॥ न भूह
 मस्य ॥ इहो ॥ इदं वानम् श्रीमल्लक्ष्मीं नारायणाय नमः दत्तं त्रि-
 पचार उचचार्यम् ॥ पुनश्च । को आरुणं भवत्तु देवस्थाने चात्रस्थितो
 भव ॥ यावत्तु जां करिष्यामि तावत्तुं त्रिस्थितो भव ॥ ॐ ॥ इहो शिवायुः ॥
 अथासनम्- ॐ नानारतन समायुक्तं त्रिस्थितं दत्तम् ॥ आसनं अग-
 दन् विष्णोः गृहणः ध्वजः सिद्धये ॥ इदं स्नानं संप्रदायं श्रीमल्लक्ष्मी
 नारायणं । ततः पादम्- ॐ गंगादितर्थं मधुं । गंगाधारेणैव दत्तम् । पादा
 भे तत्तु ॥ ततः गुरुण मधुमुदन ॥ ॐ पुनः स्नानम् भविष्यति । इह
 पादौ सार्थयामि श्रीमल्लक्ष्मीं ॥ ॥ तत्तु ॥ इहो- ॐ नानाभिर्देवैर्वारि
 पुषा चन्दन निमित्तं ॥ अर्घ्यपात्र स्थः तौ गुरुण मनः श्रुतिः । ॐ

द्विपादुधेयः । इदमर्घ्योदकं स० श्रीम० ॥ अथाचमनीयम् । ऊं कर्पूरा
 सितैर्वरि स्वर्धूयादिभिर्गृह्यतम् । आचम्यतां मयानीतं गृह्यतां यज्ञ
 सिद्धये ॥ ऊं ततोबिराडजा० । इदमाचमनीयसमं श्रीमल्ल० ॥ अथ
 स्नानीय जलम् । ऊं कुण्डागौत्समिका वेणीतापीभ्यः समुदाहृतम् ॥
 सवाषिधीधुनंतोयं स्नानीयं प्रतिगृह्यतामाकतस्माद्यज्ञ तसर्वहुतः ॥ इदं स्ना
 नीयजलसमं श्रीमल्ल० ॥ अथपंचामृत- ऊं पयोदधिघृतं क्षौद्रं सकैरा
 मिअनं कृतम् । पंचामृतं गृह्णाणदं स्नानार्थं कमलाषते ॥ ऊं पंचमद्यः
 सरस्वती भण्डं तिष्ठोतसः सरस्वतीतु पंचधा सोदशे भव
 त्परित ॥ इदं पंचामृतं स० श्रीमल्ल० ॥ ततः पंचामृतम् स्नानन्तरं शुद्धो
 दकं समर्थययामि श्रीमल्ल० ॥ ततः पृथक् २ मैत्रेः पंचाभिषेकः कुर्यात्
 दुग्धेन ॥ ऊं पृथिव्या धेनवोयादय यज्ञ साधन हेतवे ॥ तासां दुग्धगृही
 त्वाभो विष्णो स्नानार्थं सिद्धये ॥ ऊं पयः पृथिव्यां पयःऽओष० इदं
 दुग्धाभिषेकं करोमि श्रीमल्ल० ॥ दुग्धानानानन्तरं शुद्धोदकं सम० ॥
 दधिस्ना नभः ॥ ऊं धेनुदुग्धसमुद्भूतं दधि सम्यक् पवित्रकम् ॥ गृह्णाणदेव
 देवेश स्नानार्थं चमयाहृतम् । ऊं दधिष्णाण्डोऽकः स्नानार्थं दधिस्म
 श्रील० ॥ पुनश्शुद्धोदकं सम० । घृतस्नानम् ॥ ऊं देवानां प्रीतिदं यज्ञ

घृतं परमपावनम् । घृतं परया प्रीत्या स्नानार्थं गृहमेप्रभो ॥ ऊँ घृतं
 घृतः पावानः पिवत वसं वरा पावानः पिवतां तरिक्षं स्यात् । विरसि स्वा-
 हा । शिः प्रदिश आदिशो विदिश उदिशेदिशुभ्यः स्वाहा । स्नानार्थमिदं
 घृतं समं श्रीमल्लं । घृतस्नानानन्तरं शुद्धोदकं ॥ अथ मधुस्नानम् ॥
 ऊँ सारथ्याभिः समुन्नीतं मधुपुष्पं समुद्भवम् । गृहाण च पुसिद्धयं पितृणां
 तुष्टिदं परम् ॥ ऊँ मधुवाताऽक्तं नयते ॥ इदं मधुसमं ॥ मधुस्नानानन्तरं पुनश्च शु-
 द्धोदकं ॥ अथ शर्करास्नानम्—ऊँ अपोमर्यासितामिक्षु काराडोदकं
 समुद्रवाम् । गृहाण श्रद्धया देव वरदोऽस्तु सदा मम ॥ ओ३ म अपा ५
 र समुद्रयस ५ सुखेभ्यः ५ समाहितम् । अपा ५ रस्ययोरस्तम्बो गृह्णन्मु-
 त्तमं सुपयामि गृहीतो भिन्नाय त्वा जुष्टं गृह्णामेव ते योनिभिन्नाय त्वा
 जुष्टममम् । इमं स्नानार्थं शर्करासमं । श्रीमल्लं । ततः शुद्धोदकं समं ॥
 अथ गन्धोदकम्—ओ३ म चन्दनागरुसैमिश्च मलया चलयैशुभम् ।
 स्नानार्थं देवदेवेश गृहाण तुरुषोत्तमः । ओ३ म् गन्धद्वारां दुराधः ।
 इदं गन्धोदकं ॥ श्रीमल्लं , पुनश्च शुद्धोदकं समं ॥ ततो ह्यर्त्तनम—

ॐ नाना सुगन्धि स्तम्भि आ हरिद्रांरजनीयुनाम् ॥ उद्धर्तनाथे सहस्रां गृ-
 हाण करुणानिधे । ॐ याओषधीपूर्वाजाता० ॥ उद्धर्तनार्थहरिद्रादि चूर्ण
 सम० । श्रीमल्ल० ॥ ततोमहाभिषेकं शंखोदकेन कुर्यात् । ॐ सर्वतो
 र्थाद्दत्ततोयं सर्वगन्ध विसिञ्चितम् । स्नानयिं कृपया देव गृहाण सुरैस्-
 ताम् ॥ ॐ विष्णोः रराटमसिचिष्यो० ॥ पुनश्च ॥ ॐ सहस्रशीर्षापुरणैति-
 पुरुषसूक्तेन चाभिषेकः कुर्यात् ॥ ॐ अमृताभिषेकोऽस्तु ३ इति त्रिवार-
 वेदेत् ॥ अथवल्गु-ॐ पीतवर्णं मयं दिव्यं नाना रंग निरञ्जितम् । भयो-
 पपादितं वल्गुं गृहाण परमेश्वर ॥ ॐ शुवास्तुवासापरि० ॥ इदं वल्गुसं० ।
 श्रीमल्ल० ॥ अथयज्ञोपवीत्तम्-ॐ प्रजापते! सधुद्भूतं शुद्धं कार्पास
 निर्मितम् । नवतन्तुसमायुक्तं ह्युप वीतं गृहाणभो ॥ ॐ वल्गुपवीतं
 परमं० । इदं यज्ञोपवीतम् सम० । श्रीम० ॥ अथ गन्धम्- ॐ मलया
 चलजं पीतं शुभ्रं चन्दन मुत्तमम् । गृहाणा परमं दिव्यं भाल शोभा प्रद
 प्रभो । ॐ अ० शुनाते अ० शुः पृच्य तां पुरुषापरुः गन्धस्ते सोमवतु
 मदायरसोऽच्युतः इदं गन्ध निवेदयामि श्रीमल्ल० ॥ अथतिलाक्षतान्-
 ॐ तिलजानक्ष तान् दिव्या न्कुक्षुम क्तान् मनो हरान् । मघाभिबोदितान्

भक्त्या गृहाण भवमुक्तिम् । ऊँ अक्षन्मभिमदन्त० एताँस्तिला क्षतान्स्य
 श्रील० ॥ अथतुलसीदलम्-ऊँ तुलसीदेविरूपं रत्न रूपं च अजरीश्वर ।
 भवभोक्ष प्रदान्तुभ्यै सर्वथा म्यहमिद्वरीम् ॥ ऊँ विष्णोः कर्मणि परम
 तयतो ज्ञतानि पश्यशे इन्द्रस्य युज्यं सरवा ॥ इदं तुलसीदलं निवेदयामि
 श्रीमन्नारायणाय० ॥ अथपुष्पाणि-ऊँ मालती मल्लिका कञ्ज पुष्पाणि
 कतु जानिच ॥ समर्पयामिलोकेन भक्त्या तुभ्य मह प्रभो ॥ ऊँ याहय
 मदग्नि अद्वाये० ॥ इमानि पुष्पाणि स० अमल० ॥ अथ पुष्पमालाम्
 ऊँ सेवन्तिकावकुलचैपक पाटला । वजेः पुन्नागजाति कर धीर रसाल
 पुष्पैः । यानिर्भिताच तुलसीदल मालती विस्वामर्षयाभि पुरुषोत्तम
 मेप्रसीद । ऊँ यद्यसोऽसरसा सिन्द्रश्च० ॥ इमाँ पुष्पमालाँस० अमल०
 अलंकरणम्-ऊँ भूषणा निविचिज्जाणि स्वर्ण रौप्य कृता
 निच ॥ निवेदि तानिमद्भक्त्या दोभार्थगृहमेप्रभो ॥ ऊँ अलंकरणमसि
 भूयो लंकरणं भूयाः ॥ भूषणा भवे रजतादिद्रव्यसम० अमलक्षमी
 नारायणयनमः । ततः दौलाऽर्घ्याभूतेन तिलाक्षत पुष्प पुँजे आचरणपूजां
 कुर्यात् ॥ वा. पंचामृतेन तुलसीदल पुष्पाक्षतैः ॥ आदौ अंगपूजा ।

ॐ मत्स्या यनमपादौ पूजयामि तर्पयामिनमः । ॐ कुर्मयनमः गुरुकौ पूजि-
 यामि तर्पयामिनमः । ॐ वाराहायनमः । जानुती पूजयामितर्पयामिनमः ।
 ॐ नारसिंहाय० उरूप० ॥ वामनाय० कटीपू० ॥ ॐ रामायनमः । उद-
 ॐ श्रीरामाय० हृदयैपू० । ॐ कृष्णाय० मुखपू० ॥ ॐ सहस्र
 शिरस्त्रेयनमः शिरः पू० । ओमदनैताय० सर्वगैपू० ॥ पाद्यादिभिरस्त्रस्य
 ॥ आवरणपू जाङ्गुधात् ॥ दक्षिणापाद्वै । ॐ रमायै० रत्नापू० । वामे
 ॐ भूम्यै० भूर्भुवः । ततः ॐ वासुदेवाय० वासुदेवपू० । ॐ शंकराय० शंकरैपू० ।
 ॐ प्रद्युम्नाय० प्रद्युम्नैपू० ॥ ॐ अनिरुद्धाय० अनिरुद्धैपू० । ॐ केश
 वाय० केशवपू० । ॐ नारायणाय० नारायणैपू० । ॐ साधवाय० साधवै
 ॐ गोविन्दाय० गोविन्दैपू० । ॐ विष्णवे० विष्णुपू० । ॐ मधुसूद-
 नाय० मधुसूदनैपू० । ॐ त्रिविक्रमाय० त्रिविक्रमैपू० । ॐ वासनाय०
 वासनाय० । ॐ आधराय० आधरपू० ॥ ॐ हृषीकेशाय० हृषीकेशपू०
 ॐ पद्मनाभाय० पद्मनाभैपू० । ॐ दामोदराय० दामोदरपू० । ततः ॐ
 ओ अनन्तेहागच्छे हतिष्टेयावाह्य पाद्याद्वाभः सम्पूज्य । आखोदकेन ॥

ऊँ द्याव्ये जाहि संसार सपनिमाधारणागतम् । अक्षय्यासमर्पये त्रुभ्यै
 प्रथमा वरणाचमै श्रीमल्लक्ष्मीनारायणस्यदक्षिणाहस्ते लम् यामि ॥
 ततः पूर्वोदिक्रमेण ॥ ऊँ सत्स्यायनमः मर्त्यपू० । ऊँ कूर्मायनमः ह्यक्षपू०
 जयामि तर्पयामिनमः । ऊँ दाराहाय० वाराहपू० । ऊँ द्वास्तहाय० नृसिं
 हपू० । ऊँ वालनाय० वामनपू० । ऊँ रामाय० रामपू० । ऊँ श्रीरामाय० ।
 श्री रामपू० । ऊँ कृष्णाय० कृष्णपू० । ऊँ वौद्धाय० बौद्धपू० । ऊँ कल्किने
 कल्किपू० । ऊँ अमन्ताय० अनन्तपू० । ऊँ विद्वत्स्वपिने० विस्वरूपपू० ॥
 पाद्यादिभिः सम्पूज्य ॥ शैखोदकेन ॥ ऊँ द्याव्ये जाहि संसार सर्वा
 न्मा धारणागतम् । इदमावरणाचमै अग्निर्योर्दक्षिणं हस्ते
 समं ॥ पुनस्तत्क्रमेण । पूर्व । ऊँ अनन्ताय० अनन्तपू० ॥
 दक्षिणे ओंश्च ब्रह्मणे० ब्रह्माणपू० । पश्चिमे ओंश्च वायवे० वायुपू० ।
 उत्तरे० ओंश्च ईशानाय० ईशानपू० । आग्नेये ओंश्च वायवे० वायु
 णीपू० । नैऋत्ये ओंश्च गायत्र्यै० गायत्रीपू० । वायव्ये ओंश्च आरत्यै०
 आरतीपू० । ईशाने ओंश्च गिरिजायै० गिरिजापू० ॥ अथ ओंश्च

गरुडाय० गरुडैषू० । वासे कै सुरुरयाय० सुरुरैषू० ॥ पुनः पुनर्वि क्रमेण
 ओ३म् हन्द्राय० हन्द्रैषू० । ओ३म् अग्नेये० अग्निषू० । ओ३म् यमाय०
 यमैषू० । ओ३म् निऋतये० निऋतिषू० । ओ३म् वरुणाय० वरुणैषू० ।
 ओ३म् वायवे० वायुषू० । ओ३म् सोमाय० सोमैषू० । ओ३म् इन्द्राय०
 इन्द्रैषू० ॥ पाथादिभिः सम्पूज्य ॥ शैलोदकेन । ओ३म् दयावधेनादि
 संसार० । इन्द्रमावरणाचनम् श्रीमत्य० ॥ तत आग्नेयाहु पदिक्षु ॥ ऊँ
 शेषाय० शेषैषू० । ओ३म् विष्णवे० विष्णुषू० । ओ३म् चित्रये विधिषू० ।
 ओ३म् प्रजापतये० प्रजापतिषू० । ओ३म् गणायितये० गणाधिपैषू० ।
 ओ३म् सप्तमातृभ्यो० सप्तमातृषू० । ओ३म् दुर्गायै० दुर्गाषू० । ओ३म्
 क्षेत्रपालाय० क्षेत्रपालैषू० । ओ३म् ब्रह्मणे० ब्रह्माणैषू० । ओ३म् भास्व
 राय० भास्वरैषू० । सर्वव्यापिने० सर्वव्यापिषू० । ओ३म् ईश्वराय०
 ईश्वरैषू० । ओ३म् महाकांसाय० महाकांसैषू० । ओ३म् सुष्टुतर्जै०
 सुष्टुतर्जैषू० । ओ३म् हस्वे० हरिषू० । ओ३म् शिवाय० शिवैषू० ।
 ओ३म् स्थितिकारकाय० स्थितिकारकैषू० । ओ३म् अन्तकाय० अन्त-
 कैषू० । पुनः पाथादिभिः सम्पूज्य ॥ शैलोदकेन ॥ ओ३म् दयावधेनादि०

इदमावरणा चैनसमः ॥ पुनस्त्वर्पयेत् । ओ३म वैकुण्ठाय० वैकुण्ठपू० ।
 ओ३म शौरये० शौरिपू० । ओ३म महावलाय० महावलपू० । ओ३म पुरु-
 षोत्तमाय० पुरुषोत्तमपू० । ओ३म अजाय० अजपू० । ओ३म अंगलाय०
 अंगलपू० । ओ३म कपिलाय० कपिलपू० । ओ३म बलभद्राय० बल-
 भद्रपू० । ओ३म विजयाय० विजयपू० । ओ३म अपराजिताय० अप-
 राजितपू० । ओ३म क्षीरान्विशायिने० क्षीरान्विशायपू० । ओ३म लोक-
 नाथाय० लोकनाथपू० । ओ३म फणिमणि भूषिताय० फणिमणिवृषितपू० ।
 ओ३म सहस्रबुधैर्न० सहस्रबुधैर्नपू० । ओ३म सहस्रबाधिवे० सहस्र-
 बिबे० । तत्रैव ॥ ओ३म पञ्चजन्याय० शंखपू० । ओ३म चक्राय०
 सुदर्शनपू० । ओ३म पुण्डरीकाय० पुण्डरीकपू० । ओ३म गदादे० कौमो-
 दकीपू० । ओ३म शौर्गाय० धनुःपू० । ओ३म खट्वाय० नन्दकपू० । ऊ
 कोस्तुभाय० मणिपू० ॥ पाचादिभिः सम्पूज्य ॥ शंखोदकेन ॥ ऊ
 दयाब्धे त्राहि संसार सर्पान्मोक्षरागातम् ॥ भक्त्यास मर्पयेत्तुभ्य
 पचमावरणार्थनम् ॥ इदं । आवरणार्थं श्री मलक्ष्मी नारायणस्य
 दक्षिण दस्ते निवेदयामि ममः ॥ ऊं साँगाय सपरिचाय सायुधाय

सशक्तिकाय सचलवाहनाय श्री वैकुण्ठ वासिने पुरुषोत्तमाय नमः इति ॥
 अथ धूपम् ॥ ॐ दशंगु गुलो दूम्रं चन्द्रना गरुडं शुतम् ॥ सर्वेषां
 कुत्तमं धूपं गृहाण सुरपूजित ॥ ॐ धूरसि धूवं धूर्तं यस्मान् धूममाद्या
 पयामि श्रीमल्लं ॥ अथ दीपम् ॥ ॐ आल्यं सद्गतिं भिदीप्यं बन्दिना
 संहृतं मया ॥ दीपं गृहाण देवेश त्रैलोक्य निमिरापहम् ॥ ॐ चन्द्रमा मन
 सो ॥ दीपं दर्शयामि श्रीमल्लं ॥ अथ नैवेद्यम् ॥ ॐ अन्नं चतुर्विधं
 स्वादु रश्मि पद्मिभस्समान्वतम् ॥ भक्ष्यभोज्य समा युक्तं प्रतिगृह्ण नमो
 स्तुते ॥ ॐ अन्नपते नमः नमो नमो ॥ ॐ प्राणा यस्वाहेति पंच ग्रामं शुद्धं
 प्रदर्शयेत् ॥ मध्ये पानीयम् ॥ ॐ अग्निं तृप्तिं कं तोयं सुगन्धिं त्रिबे-
 द्धया ॥ त्वयि तृप्ते जगत्तृप्तं नित्यतृप्तं महात्मनि ॥ तृषाधूरीकरणार्थं
 बिंदं जलं समं ॥ श्रीमं ॥ पुनर्जलम् ॥ ॐ साधारण जलं दूधं करस्यां-
 द्वि विशुद्धये ॥ सततं देवेश गृहाण मम भक्तिः ॥ ॐ शान्मोदेवी
 रभीष्टं ॥ उत्तरोपाशनार्थं करतुल्य प्रक्षाल नार्थं य जलं, करोद्धत्तं नार्थं
 चन्दनं च समर्प्यं ॥ श्रीमल्लं ॥ अथ ताडनम् ॥ ॐ पूगी फलं सरस्वतीं
 नागवल्लिदलैर्युतम् ॥ गुलाब्जं संयुक्तं ताडयुलं प्रतिगृह्यताम् ॥ ॐ

यत्पुरुषेण हविषा० ॥ सुलक्षोभा र्थमिदं तादृशैस्सम० ॥ श्रीमल्ल० ॥
 अथफलानि ॥ ॐ तारिकेलक रवाजूगक्षोदका देवि यानिभो । गृहाण
 कमलाकांत फलानि कतुजानिच ॥ ॐ याकली नीर्याड फला० ॥
 इमानि फलानि सम० । श्रीमल्ल० अथोपायनम् । ॐ हिरण्य ताम्र
 कौस्याद्य न्यताञ्जै रजतःक्षिण्णौत्तमः ॥ ॐ यथापे द्वै प्रभोत्व मनुष्या हृदयम्
 ॐ हिरण्य गवर्भैःसम० ॥ इमैःक्षिण्णौत्तमः ॥ अथतद्वरा
 सिक्तयम् । ॐ कर्पूर चर्हि कामिन्श्च उच्चैर्लतिभिःसमन्ततः नीराजयामि
 सततं सुख वच्चोऽभिवृद्धये ॥ ॐ अग्निउच्चैर्वाति० नीराजनं दक्षि-
 यामि श्रीमल्ल० ॥ अथत्रिदक्षिण ॥ ॐ पापानिसर्पाणि पदे पदेया हरत्य
 होत त्थण मेवन्नुणाम् । प्रदक्षिणौत्तमः ॥ ॐ पापानिसर्पाणि पदे पदेया हरत्य
 विनाशनाय ॥ ॐ सप्तस्या सन्ध० ॥ अथपुष्पाञ्जलिम् ॥ ॐ अनेकपुष्प
 कर्तुञ्चः परितं शुभमञ्जलिम् । ददामि प्रीतेय तुभ्यं प्रणिगृह्ण नमोस्तुते ॥
 ॐ यज्ञेन यज्ञमयजन्तः पुष्पां जलैस्सम० श्रीमल्लक्ष्मी० ॥ त-
 तः शस्त्रोद्धैःस्यदर्शयेत् ॥ ॐ कोयन दाद्या मन रे निह मे
 वा बुद्धयात्म नावा प्रभुतिः स्वभावात् ॥ करोमि यच्च तत्सक

लंपरस्मै नारायणायै नि सप्तर्षये । ओ३म ततश्चछ्मं मन्त्रारयणार्नि-
णमस्तु । अथक्षमापनम् ॥ ओ३म दःभोद्वजगन्नाथस्त्वत्तारणं तारण ।
त्राहिमौ कृपया दे । शरणा गनयत्सज । ज्ञान तो ज्ञान्तोः यानि ज्ञान्तो स्तं २१
न कृतं हियत् । तत्तव क्षमयतां नाथ प्रसीद कुरुयादिते ॥ गन्तव्यं गन्-
दुःखं गतं दारिद्र्यमेव च । आगता सुखसमृद्धिः पुण्यवदन दक्षिणात् ॥
अथार्पणम् शंखाद्यैर्दत्तम् । ओ३म अनेनावाहनासनपद्याध्वान्यमय-
स्मान वस्त्रो पर्वताग्न्यपुण्य धूपदीप मेव च ताम्बूल दक्षिणा
प्रदक्षिणा मन्त्र पुष्प रूपैः षोडशोपचारै अन्योपचारैश्च यथा
ज्ञानेन वा० यथालब्धो पचार द्रव्यै रावरणाद्यर्चन कृतेन न्यूना तिरिक्त
पूजनाख्य कर्मणा कृतेन च श्रीमल्लक्ष्मीनारायण देवता प्रीयतामसम् ॥
ओ३म ततश्चछ्मं कृष्णार्पणं नस्तु । ओ३म नमो नारायणायेति मन्त्र मष्टो-
त्तर शतं जप्त्वा । आचम्य । ओ३म शान्तिः ३ सुशान्तिर्भवतु । शुभम् ।
इति श्री ज्योतिर्विदू प० जयानन्द शर्मात्मज पण्डित कुलानन्द शर्मा
संगृहीता हरिहरनिबाराधनालर्गनविष्णुपूजा सभासा ॥ सुसिद्धि भूया
ल्लेखक पाठक बाजके भ्योरहर्भिसम् ।

॥ अथ शिवपूजाद्धातः प्रारभ्यते ॥

श्रीगणेशाय नमः । अथैव नोद्धारः ॥ अलुक्त कृतपैयैतु लिङ्गैतत्तदाल-
 ष्टकम् । षट्कोण कर्णिकं तत्र चेद् द्वारेण यो अभितम् ॥ इति ॥ अथ मैत्रो-
 द्धारः । नमस्तारं सलुद्धृत्यवान्नेत्र समन्वितम् । वारुणं मुखवृत्तं यवायु
 लालाटं संयुतम् । अर्धं चाक्षरं भूषणं चाकाम फलप्रदम् । प्रणवादिद्य-
 दादेवि तदा मैत्रः पडक्षरः इति । अथैव त्रः ॥ ओ३म नमः शिवाय,
 इति सूत्रं । अथ पूजाप्रयोगः । सामर्थ्यान्नाद्य मित्यर्चय विधाय, नव-
 महतैवासः परिधाय ओ३म विष्णुविष्णु रित्तिः ३ इति तिराजम्
 ओ३म सिद्धैवा० ओ३म नमो भगवते नमो भगवते नमो भगवते प्राणापानप्रारभ्य च
 कृत्वा, कर्मपात्र जले, गंगाया वाहनं कुर्यात् । गन्गपुष्पाक्षतै र्नमस्कृत्य
 तेन जलेनाऽऽत्मानं सम्प्रोक्ष्य ॥ ओ३ अपानेनः पवित्राय सर्वान्तर्यामी ॥

ॐ पुण्डरीकाक्षः पुनस्तु ३ इति त्रिधारैः । नमस्कारः । दक्षिणे ० ओ ३ म
 सरस्वत्यै नमः । ॐ शैल निषेधेनमः । वामे, ॐ लक्ष्म्यै नमः । ॐ पद्म-
 निषेधेनमः ॥ अथासन्नष्टुद्धिः ॥ ॐ पृथ्वीतययेति ऋष्यस्य मेरु पृष्ट ऋषि-
 सुतं छन्दः कूर्मो देवता आसन्नो पवेशने विनियोगः ॥ ॐ हिरण्यवर्णा
 सुभगा हिरण्यकशिपुर्महि । तस्या हिरण्यदापये सत्या अक्षरं नमः ।
 इत्यक्षतान् क्षिपेत् । पुनः ॐ विश्वशक्तै नमः । ॐ महाशक्तै नमः ।
 ॐ कूर्ममासनाय नमः । ॐ योगासनाय नमः । ॐ अनन्तासनाय नमः ॐ वि-
 मलासनाय नमः । मध्ये, ॐ परम सुखा सनाय नमः । ॐ भूर्भुवस्वः आ-
 त्म सनाय नमः । इति ऋषेण पुण्या हिमाऽऽत्मन आसनदानम् ॥ पाद्या-
 द्विभिर्भूमिं, आसनं न. सम्पद्य ॥ प्रार्थयेत् ॥ ॐ पृथिव्याया वृताः लोका
 देवित्वं विष्णुना धृता त्वं च धारय मां देवि पवित्रं कुरु चात्मनम् ॥ ॐ पृथि-
 व्यै नमः ॥ ततः शिखावधनीयात् ॥ ॐ उर्ध्वं के शिविरूपाक्ष मां स शोणि
 त भोजने । तिष्ठे देवि शिखामध्ये चानुपदे च पराजिते विष्णोर्नाम स ह
 स्त्रस्तु शिखावन्धं करोम्यहम् ॥ अथ दिग्बन्धनम् ॥ ॐ अपसर्पं तु ने
 भूता ये भूतः सुविः संस्थिताः । ये भूता विध्यन्तस्ते रक्षेन्मयन्तु शिवा-

ज्ञया ॥ इति भूतादीनुत्सार्य ॥ ऊँ सर्वभूतानि वारकाय द्यौः शंख समाराध
 सुदर्शनयास्त्रराजामहे कुरु स्वाहा ॥ इति तालत्रयैकृत्वा ॥ ततः स्वदिशि-
 णभागे पुष्पाक्षरैः । ऊँ गुरुभ्योनमः । ऊँ परमबुद्धभ्योनमः । ऊँ परमेष्टि
 गुरुभ्योनमः । ऊँ पूर्वसिद्धभ्योनमः । ऊँ आचार्यभ्ये नमः । ततः स्वावाय-
 भागे ॥ ऊँ गणेशाय नमः । ऊँ दुर्गाय नमः । ऊँ क्षेत्रपालाय नमः । ऊँ यो-
 गिनीभ्योनमः । ऊँ वेदज्ञाय नमः । पुनर्निग्न वन्दनम् ॥ ऊँ अपजामन्तु भू-
 तानि । पश्चाच्च सर्वं तोदिसम् । सर्वस्य ह्य विरोधेन ब्रह्म कर्म समाश्रमे ॥
 वामः हस्तेन भूमिं विनारै ताडयेत् ॥ अथ भूबुद्धिः ॥ ऊँ भूरसीत्यस्य
 प्रजापति ऋषिः मातृजा देवता प्रस्तार पङ्क्तिरुच्छन्दः भूबुद्धौ गिनियोगः ॥
 भूमौ हस्तौ कृत्वा । ऊँ भूरसि भूमिरस्य द्विति एसि विवद्वद्वार्यो विद्वदस्य
 भुव नस्य धर्त्री । पृथिवीयच्छ पृथिवीद २ ह पृथिवीं माहि २ सिः ॥
 अथ भैरव नमस्कारः ॥ ऊँ भूताना भिः यस्य कौडिन्य ऋषिः नारायणो
 देवता अमृष्टुच्छन्दः भैरवमस्य कारे गिनियोगः ॥ पुष्पांजलिं वध्या ॥
 ऊँ यो भूता नामधिपतिर्यद्विर्मललोकाऽअधिभिताः यऽइक्षो महतो महा-
 स्तेन गृह्णन्ति त्वामहं मणि गृह्णामि त्वामहम् ॥ ऊँ तीक्ष्ण दृष्टि महा

काय कल्पान्तं दद्वनो पद्म ॥ भैरवाय नमस्तुभ्य मनु ज्ञादातु महसि ॥
 इति भूत शुद्धिः । कै नमः शिवायेति प्राणायाम त्रयं कृत्वा ५५ वक्ष्य ॥
 कै सुशान्तिभ तु ॥ कै स्वस्तिन ५ इन्द्रो बृद्धः अवाः स्वस्तिनः पूषा
 विश्वदेवाः स्वस्तिनः सतात्सर्व्यः ५ अरिष्टनेमिः स्वस्तिनो बृहस्पतिर्दधातु
 कै अद्र कर्णोभिः अणु वामदेवा भद्रद्र पश्ये साक्ष अर्षजन्त्राः । स्थिर
 रंगैस्तुष्टु वा ९ सस्तनूभिर्व्य से माहि देवाहितं यदायुः ॥ तं पत्वर्षाभि
 रनु गच्छम देवाः पुत्रैव मातु भिरुतवाहिरण्यैः ॥ नाकं गृक्षणा नाः सुकृत
 स्व लोकं तृतीये पृष्टे अधिरोचने दिव ९ ऊँ क्षान्तिः ३ ॥ अथ न संस्कारा
 आ विधन नाशिने मंगल मूर्तये नमः । ओ स्वैष्टदेयताभ्योनमः ॥ ओ
 आने वताभ्योनमः । अस्थिवदेखतभ्योनमः । ओवास्तुदेवताभ्योनमः ।
 ओचि जीहिरण्वगभाभ्योनमः । अलिक्षनीनारायणाभ्योनमः । अलिमासेह
 द्वराभ्योनमः । ओत्तर्वापूर दराभ्योनमः । ओमातु पितृ चरण कमला
 भ्योनमः । कै सर्वभ्येदेवभ्यो नमः कै सर्वभ्योब्राह्मणेभ्योनमः ॥ निर्विघ्न
 दास्तु ॥ कै अमास्तितार्थ सिद्धयर्थ पूजितोयः सुरासुरैः । सर्व विघ्न
 हरस्तस्मै अजिनाधि पतयेनमः । कै सर्व मंगल मंगलये शिबे सर्वार्थ

साधके । शरण्येयज्ञस्त्वैर्गैरि वारयन्नि नभो स्तुते ॥ ऊं लाभस्तेषां
 जय स्तोपां कुवन्तिषां पराजयः येषां निविरः क्यः यो हृदयस्थो जनादैनः
 ऊं लम्बोदर नभस्तुभ्यै भनतै जेदः प्रियः । अविष्टां कुक्क्रे देव सन्त
 कार्येषु सन्तदा ॥ ऊं तत्तत्पर ब्रह्मणे ॥ ततः सकल्पं कुर्यात् ॥ ऊं
 विष्णुर्देवैर्हृदिः ॥ इति श्री (१) ॥ ऊं नमः परमात्मने पुराण पुरु
 षोत्तमाय श्रीः द्भक्तानां ० पूठं गुण विशेषण विजिष्ठायां शुभपुण्य
 तिथौ । अ उक्त ग. ज. शुक्ल. शिवशुक्ल जमाहं ममात्पन्नः वा, अमुष्य
 यजमानस्य शुभि स्मृति पुराणेति हायेक्त तत्कल प्राप्नये सकलश्रव्याभि
 बृद्धयर्थ अमृत लक्ष्मी । प्रत्यर्थ प्राप्न लक्ष्म्याश्चिरस रक्षणार्थ सकल
 मनोहित कामना सांक्षिद्धार्थ लोके या सभायै राज द्वारे वा । सर्वत्र
 यशोविजय लाभदि प्रत्यर्थ इह जन्मनि जन्मान्तरे । सकल दुरितो
 पशम नार्थ तथा सम सभायस्य सपुत्रस्य सभाय स्यारिभल कुटुम्ब
 लहितस्य सपशोः सारन भगवति । अपि जाल्प मृतु परिहार द्वारा
 आयुर्गौरवैवैनय्याभिबृद्धार्थ । तथा कर्माणि कुटुम्बस्य जन्मशोः
 सकाशाद्यं कंचिद्विरुद्ध चतुर्थोपम द्वादश मथान स्थित कूर गृहास्तैः

सूचितं सूचयिष्यमाणं यत्नवारेष्टं तद्विनाशद्वारा । एकादश स्थान
स्थितं वच्छुभं फल प्राप्तये, पुत्र पैत्रादि सन्ने रविदिउन्नं बुद्धयर्थ
आदिद्यादिनवग्रहकुलनमिध्दयर्थनथा, रन्दादिदशदिक्पालप्रसन्नता
मिध्दयर्थ, आधिदैविकनिर्भैस्सिनाध्य तिमकत्रिविधतापेपशमनार्थ मोय
काम मोक्षफल प्राप्तयर्थ जां भूयुः स्वः श्री साम्बन्दा शिव प्रिये
षडंग न्यास पूर्वकं यथा ज्ञानेन ध्या लब्धे नोपचारेण श्री साम्ब सदा
शिव पूजन कर्माङ्क यि ॥ ततः ओ अस्य श्री शिव षडाक्षर मन्त्र स्थ
वामदेवं ऋषिः पंक्ति र्गुहो श्री साम्ब सदा शिवो देवताः ओ विजं शं
शक्तिः शिवायति कीलं चतुर्वर्गं फावासये जपे विनियोगः । ओ शिर
सिवाभ देव कथय नमः । सुखे, ओ पंक्तिश्छन्द से नमः । हृदि ओ
साम्ब सदा शिवाय नमः । मुखे, ओ वीजाय नमः पादयोः ओ श शक्त
ये नमः । सर्वाङ्गे, ओ शिवायेति कालकाय नमः ॥ ततः ओ हृदयाय
नमः । नै शिरसे द्वाहा । मं शिवायै च षट् । शिं कवचाय हुम् । वां मैत्र
न्यायवौषट् । यं अस्त्राय फट् । ततो ध्यायेत्-ओ पं च वक्त्रा दशयुजो सर्व

देवो तमोप्रभुः । वेदोप गीतः पर्वज्ञः सोम सूर्यग्नि लोचनः ॥ गौरी
 भूषित वामांगो कल्याण गुण सागरः । सर्व लोकरपतिः श्रीमान् सर्वदेवा-
 र्थितो शिशुः निष्कललो िगुणो नित्यो निर्मलो निरुपादिकः निरञ्जनो
 निराकारो निरवयवो निरामयः ॥ ज्योतिः स्वरूपो विमलो चिद् घनः
 सकलात्मकः । एकः पूर्ण शिवः शान्तो मायातीतोऽक्षरो वरः । इति
 ह्येध्यात्वा । ओ नमः सिवायेति दशधाजप्ता ॥ अर्घ्यं स्थापनं कुर्यात् ॥
 भूभारक्त चन्द्रनेत्र त्रिकोण वृत्त चतुरस्र सण्डलै विलिख्य । ओ ऐं
 व्यापत मण्डलाय नमः । इति सम्पूज्य । ओ ह्रीं वह्निमण्डलाय दश
 कलात्म ने नमः शिव र्घ्य पात्रा धाराय नम इति, आधार सम्पूज्य ओ
 फट् इति- अर्घ्यं पात्र क्षालनम् ॥ ततोऽर्घ्यपात्रमाधरोपरि संस्थाप्य ओ
 अँ अँ मण्ड ३ य द्वादश कलात्मने शि । एव पात्राय नमः । इत्या धारो
 परि पात्रै सम्पूज्य । ततः ओ नमः शिवायेति मूलभेजेनार्घ्यं पात्रै वारिणा
 परिपूज्य । पा. का गौच यमुने चेति । नतः का संमोम मण्डलाय
 बोडश कलारमने श्रीशिवाद्यामुना यनसः । इति सम्पूज्य । नम इति ।
 गन्धमन्त्रवर् इति पुष्पमन्त्र अक्ष तौध्वदिपेत् ॥ अंकुरा सुद्रया सूर्य मण्डला

तीर्थं नावाह्यं, मत्स्यं सुद्रयाऽऽच्छायाधेनु सुद्रपा' मृत्तिकृत्य योनिसुद्रयोपर
 मी कृत्य सुगन्धादि द्रव्यं च निःक्षिपेत्तृतेनाद्योदकेन सर्वा सामग्रीं सम्प्रा
 क्ष्य, आपोहिष्टे लिङ्गत्रेण, आत्मानं चाभिसिंचयेत् ॥ ततः घंटापूजयेत् ॥
 को आगमार्थं तुद्गे गानौ गमनार्थं तु रक्ष साम् । घंटा नादं प्रकुर्वीत पञ्चबाहू
 घंटौ प्रपूजयेत् ॥ को सुपर्णो सि० ॥ को भूर्भुवः स्वः घंटास्थ गरुडाग्रनम्
 आवाहयामि । सर्वो पंचारार्थं पाद्य गन्धाक्षत पुष्पाणि समर्पयामि,
 नमस्करोमि. घन्टा सुद्रौ च प्रदर्श्य ॥ ततो वामे धूपपात्रं ॥ दक्षिणे दीप
 पात्रं संस्थाप्य, पाद्यादीनि समर्पयामि, गंधं वंदे वाय धूप पात्रा
 यनमः । नग्निह वै वत्याय दीप पञ्चयनमः ।
 सम्पूज्य । आदौ गृह वास्तु पुरुष पूजयेत् ॥ गृभिक्तौ, वा, वा,
 भूमौ, अक्षनैः । को वास्तोपने प्रतीजा नीह्यस्मा न्स्वावेशो अन मीवो
 भवानः । ये यत्वेमहे प्रति तन्नो जुषस्वः शन्नो भवद्विष देशं चतुष्यदे ॥
 को भूर्भुवः गृह वास्तु पुरुषायनमः । पा द्यादिभिः सम्पूज्य नमस्कारः ।
 को पूजितोऽसि भवा वास्तो होमोद्यैर्गन्धैः शुभैः । प्रसीद पाहिदेवेश
 देहिमे गृहं शुखम् ॥ को वास्तु पुरुषायनमः ॥ ततः पीठं पूजां कुर्वी

तपुष्याक्षतैः ॥ ओं लङ्कूहायनमः । ओं कालाग्नि रुद्रायनमः । ओं
 आधार शक्त येनमः । ओं आनन्द कन्दायनमः । ओं प्रपञ्च पद्म आय-
 नमः । ओं कूर्मियनः । ओं गजपायनः । ओं वाराहा यनमः । ओं
 शुद्धवैद्यनमः । ओं सुध गज यनमः । ओं श्वेतद्वीपायनमः । ओं मणि-
 मण्डपायनमः । ओं कल्प वृक्षायनमः । ओं स्वर्ण सिंहायनमः ।
 ओं सित छत्रायनमः । ओं श्वेत चामणय नमः ।
 नमः । ओं धर्मायनमः । ओं ज्ञानायनमः । ओं वैराग्यायनमः । ओं अनेकवर्ष्य
 यनमः । ओं अनन्तायनमः । ओं मविन्तालायनमः । ओं प्रकृतिसमपन्नो
 भूयोनमः । ओं विकारमयके शरेभ्यो० । ओं पंचाशद्वर्ण बीजाह्वय कर्ण
 कथैनमः । ओं संभत्वायनमः ॥ ओं रंजमेनमः । ओं तं तमसेनमः ॥
 ओं माययैनमः । ओं त्रिचयैनमः । ओं सूर्येन्दु वह्निन मण्डलेभ्योनमः
 ओं आत्मनेनमः । ओं अन्तरात्मने नमः । ओं परमात्मनेनमः । ओं ज्ञाना-
 र्त्तनेनमः । ओं माया तत्वाय० । ओं विद्यातत्वाय० । ओं कलातत्वाय० ।
 ओं परतत्वायनमः ॥ ततः पूर्वोक्तिभेन ज्ञानमदेवायनमः । ओं श्रेष्ठाय०
 ओं श्रेष्ठाय० । ओं रुद्राय० । ओं कालाय० । ओं कलविक्रपाय० । ओं बलान

ॐ वलीविकरणाय० । ॐ धलप्रमथिने० । ॐ सर्वभूतदमनाय० । ॐ म-
 मात्मानाय० । मध्ये, ॐ नमो भगवते सकल गुणात्मने अमृतयोयपीडा-
 त्मने नमः ॥ अथावाहनम् ॥ ॐ आगच्छ देवदेवेश लिंगेऽस्मिन् सुस्थिरो-
 भव । स्थिरोभूत्वा महादेव पूजां गृह्ण नमोऽस्तुते ॥ श्रीसांवलदाशि-
 षाय नमः ॥ ततः नूतनमूर्तानां प्राणप्रतिष्ठां कुर्यात् ॥ तद्यथा ।
 ॐ अस्य श्री प्राण प्रतिष्ठा मंत्रस्य ब्रह्मविष्णु महेश्वरा ऋषयः
 ऋग्यजुःसामाथर्वाणि छंदास्त्रिक्रियामय द्युः प्राणाख्या देवता
 आंविजं ह्रींशक्तिः क्रीं कीलकं आसा नूतनमूर्तानां प्राणप्रतिष्ठापने
 विनियोगः ॥ अनामिकागुण्डयोगेन । पंचगव्येन पंचामृतेन वा । ॐ औ
 ह्रीं क्रीं यै रै लै वं शै षै सै सोऽहं ह्रैः एषाँ शिवस्य नूतनलिंगानाँ
 प्राणा इह प्राणाः ॥ पुन अनेनैव मंत्रेण एषाँ शिवस्य नूतनलिंगानाँ जीव
 हह स्थितः ॥ पुन एवै । शिवस्य सर्वेन्द्रियाणि इह स्थितानि । तथैव पुन
 रनेनैव मंत्रेण । एषाँ शिवस्य नूतन लिंगानाँ सर्वेन्द्रियाणि । वाङ् मन
 स्त्वह् चक्षु ओत्र जिह्वा घ्राण पाणि पाद पायू पस्थानि इहेवागत्य सुखं
 विरै तिष्ठतु स्वाहा ॥ पुनर्वेदोक्त मंत्रेण ॥ ॐ एतते देव सन्निवर्षे प्राहु
 दृहस्पतये ब्रह्मणे । तेन यज्ञं सव तेन यज्ञं पति तेन साजव ॥ ॐ भगोज-

ति० ॥ पञ्चातसंस्कारसिद्धये पञ्चदश प्राणवावृत्तीः कारयेत् ॥
 यथा । ऊँ ऊँ इति पञ्चदश वारं १५ पठेत् ॥ अनेन आत्मा
 नूतन सृतीनां जातकर्मण्यध्यानादि पञ्चदशसंस्कारान्संपादयामि ।
 इतिब्रूतेत् ॥ अथ प्रार्थना । ऊँ स्वागतं देवदेवेश मद्राग्यात्त्वमिहागतः ।
 सानिधैतु सदादेव स्वार्चयौ परिकल्पय ॥ अनेन प्राण प्रतिष्ठादि कर्म
 कृतेन आत्मास्वसदा शिवोदेवता प्रायुतां नमम ॥ ततः प्रतिबक्ते प्रत्येक
 पञ्चासृतेनाभिषेकं कुर्यात् ॥ तद्यथा ॥ दुग्धेन ऊँ आप्याय स्येति गौत्तम
 ऋषिः पयो देवता ऊर्ध्वबक्ते इक्षानाय क्षीरं स्नाने विनियोगः ॥ ऊँ कामधे
 नु सद्युद्भूतं सर्वेषां जिनैः परम् । पावनं यज्ञ हेतुद्वयपयः स्नानार्थमभिषि-
 तम् ॥ ऊँ पयः पृथिव्यौ ॥ स्नानाथामदं दुग्धं समर्पयामि श्री सौवसदा
 शिवाय नमः । एतः गन्धः ॥ एतानक्षतान् । इक्षानि पुष्पाणि समर्प० ।
 धूपश्चाद्यापयामि । दीपं दर्शयामि । नैवेद्यं निवेदयामि श्रीसौच० ॥ ततो
 ऽक्षतैः ऊँ ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः सर्वभूतानां ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणेऽधिपति
 शिवो मे अस्तु सदाशिवे म् ॥ ततश्चक्षुद्वेदकम् । ऊँ आपो असूमान्मिति
 वृक्षगौतम कपिश्लिषुऽञ्जन्दः विद्वे देवदेवता आपः स्नाने विनियोगः ।
 ऊँ आपो अस्मान्मातरः शूभयन्तु द्यूतेन नो द्यूतपदः पुनन्तु विद्वे ५ हिरि

प्र प्रवृत्तिदेवी रुद्रदादिभ्यः शुभिरापूर्तमि । दीक्षातपस्तिल्लास त्वा
 तां शिवा ० हागमाँ परिद्वेषभद्रं वर्णपुष्यन् स्नानार्थं शुद्धोदकं समर्पया
 मि । अस्नानस्वसदा ० ॥ एवंप्रतिबद्ध पूजने कर्तव्यम् ॥ तानः दधिस्राने
 ऊँ दधिक्राव्णेनि वामदेव ऋषि रनुष्टुप्छन्दः दधि देवता पूर्व वक्त्रे वाम
 धेवाय दधिस्राने विनियोगः । ऊँ दधिक्राव्णे अकारिषं जिष्णोरेदभस्य
 वाजिनः सुरभिर्नोमुखा करत्प्रणऽआमु २ चितारिषत् ॥ ऊँ पयसस्तु
 ससुदभूतं ॥ स्नानार्थं दधिस्रमं अस्नानस्वस ० एष गन्धः । एतानक्षतान
 इमानि पुष्पाणिस ० धूप माघ्रापयामि । दौष दद्यामि, नैवेद्यं निवेदया-
 मि, अस्नानभेद्वराभ्यां नमः । ततः शुद्धोदकं पृथ्वत्, वा, ऊँ असोय
 सूताम्नो ० । दधिस्रानानानन्तरं शुद्धोदकं समर्पयामि ॥ ततो ऽ क्षतैः । ऊँ
 वामदेवाय नमोऽप्येष्टाय नमः श्रेष्ठाय नमोऽस्नानमः कालाय नमः कलविकर
 णाय नमोऽलविकरणाय नमो ॥ ततो घृतम् । ऊँ घृतं मिमीक्षेति गृत्समद ऋषि
 स्त्रिष्टुप्छन्दः दक्षिण वक्त्रे अघोपय घृतस्नाने विनियोगः । ऊँ घृतस्मिमीक्षे
 घृतस्मस्य योनि धृतोऽश्रितो घृतं वस्य धाम । अमुष्वधमाचहमाद्रयस्व
 स्वाहा घृतं वृषभ व्यक्षिहव्यम् । ऊँ सवनीति ससुतर्त्तनं ० स्नानार्थं घृतं

स्रम० श्री सांव०। एव गैधः । एतानक्षतान् । इमानि पुष्पाणि । धूप-
 साम्राद्य यामि । दीपदर्शयामि । नैवेद्यं निवेदयामि । श्रीसाम्ब० ॥
 अक्षतैः जो अघोरेभ्योऽथघोरेभ्यो घोर घोर । तरेभ्यः सर्वेभ्यः सर्व सर्वे
 भ्यो नमस्तेऽस्तुरुद्ररूपेभ्यः ॥ शुद्धोदकम् । जो असोपस्तात्रोऽअ० ।
 घृत स्नानानन्तरं शुद्धोदकं सम० । श्रीसाम्ब० ॥ अथ मधुस्नानम् ।
 जो मधुवातेति गान्तम कषि गायत्रीछन्दो मधुदेवता पदिचयवके तन्पु-
 रुषाय मधुस्नाने विनियोगः । जो मधुवाताऽऽकृतायते मधुक्षरान्तिसिधः
 साध्वीर्षः सन्तवोषधीः मधुनक्त मुतोपसो मधुमत्पार्थिव २ रजः मधु-
 घौरस्तु ना पिता मधुमान्नो वनस्पतिर्मधुमाँ अस्तुसूर्यं साध्वीर्गाँदो भव-
 न्तुनः । जो तरुपुष्प समुद्रमृतं० । स्नानार्थमधुस्र० । श्रीसाँव० ॥ एष
 गैधः । एतानक्षतान् । इमानि पुष्पाणि । धूपमा० दीपदर्श० । नैवेद्यं नि-
 वेद० । श्रीसाम्बशिवाय० ॥ अक्षतैः ॥ ओ३म तत्पुरुषायविद्मू महे महा-
 देवाय धीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् । शुद्धोदकं । ओ३म असोय० ।
 मधुस्नानानन्तरं शुद्धोदकैस्सम० । श्री साम्ब० ॥ अथ शर्करास्नानम् ।
 ओ३म अपा २ रस मेत्यस्य इन्द्रवृहस्पती नृपो अनुष्टुप्छन्दः उत्तर

वक्त्रे सख्यो जाताय शार्करास्नाने चिनियोगः । ओ३म अपा २ रस शुद्धय
 स २ सूत्र्ये सैत २ समाहितम् । अपा २ रसस्य योरस स्तनो गृह्णास्त्वपुत्त-
 ममुपयाम गृही तो सीद्रायत्वा जुष्टं गृह्ण स्म्येषते यो निरिन्द्रायत्वा जुष्ट
 तमै ॥ ओ३म इक्षुसारसमु ॥ स्नानार्थे शार्करासमं श्रीसांस्व ० । एष
 गंधः । एतानक्षतान् । इमानि पुष्पाणि । धूपमां । दीपदश ० । नैवेद्य-
 नि ० । श्रीसाम्बसदाशिवाय ० । अक्षतैः ॥ ओ३म सद्योजातं प्रपद्यामि
 सख्यो जाताय वैनमः । भवे भवे नानि भवे भवस्व मां भवोद्भवाय-
 नमः ॥ पुनः शुद्धोदकै । ओ३म असोयस्ता ओ३म ॥ शार्करास्नानान-
 न्तरं शुद्धोदकैसमं श्रीसाम्बसदाशिवाय ० ॥ ततः पुनरावाहनादि
 षोडशोपचारै र्द्वय पूजयेद्यथा ॥ अथ पुष्पांजलिगृहीत्वाऽऽवाहनं कु-
 र्यात् ओ३म आगच्छ भगवन् देव स्थाने चान्न स्थिरोभव । याप सन्नि-
 घोभव । ओ३म नमः धाम्भवाय ० । इत्यावाह्य । ओ३म भूर्भुवः स्वः
 सांन सपरिचार सायुध सशक्तिक भोसाम्बशिवे दाम्गच्छेह तिष्ठ
 इहसु प्रतिवितो वरदोभव ॥ अथास्नम् । ओ३म रम्यसु शोभनं दिव्यं
 सर्वं सौख्य करै शुभै । आस्तु नैव मयादत्तं गृहाण परमेश्वर । ओ३म

यातेरुद्रशिवा० इत्यासनार्थं, पुष्पा णिसम० श्रीसाम्ब० ॥ अथपाद्यम् ।
 ओ३म् एव्णोदकं निर्मलं च सर्वसौगन्ध संयुतं । पादप्रक्षाल्यदार्थाब्जद-
 सौते प्रति ग्रह्यताम् ॥ ओ३म् यामि बुँगिरि शौ० । इदं पाद्यं सम० श्री-
 साम्ब० । अथार्घ्यम् । ओ३म् अर्घ्यं गृहाण देवेनागन्ध पुष्पाश्चैतः सह ।
 कुरुणा करमेदेव गृहाणा अर्घ्यं नमोऽस्तुते ॥ ओ शिवेन बच सात्वा० अर्घ्यो-
 दकं सम० श्रीसाम्ब० ॥ अथाचमनियम् । ओ सर्व तीर्थं समायुक्तं सुर-
 भि निर्मलं जलम् । आचम्यतां मया दत्तं गृहाण परमेश्वर ॥ ओ अद्य
 ब्योचदधि० । इदमाचम्यतीक्ष्णं सम० श्रीसाम्ब० ॥ अथस्नानम् । ओ३म्
 गंगा सरस्वतीरेवा पयोष्णी नर्मदा जलेः । स्नापितोसि मया देव तथा
 शान्तिं कुरुष्व मे । ओ३म् असोयस्ताञ्जो० इदं जलं समर्थं श्रीसाम्ब० ॥
 अथगन्धोदकम् । ओ मलय च लसं भूतं चन्दनागह सम्भवम् ।
 चन्दनं देव देवेश स्नानार्थं प्रतिग्रह्यताम् ॥ ओ३म् गन्धहारां दुराध० ।
 गन्धोदकं समर्प० श्री साम्बसदा० । पुनः शुद्धोदकं च समर्प० ॥ असा-
 म्ब० ॥ अथ हरिष्टादिचूणम् । कं नाना सुगन्धि द्रव्यं च चन्दनं रजनी
 मुलम् । लङ्कसनं मया दत्तं स्नानार्थं प्रतिगृह्यताम् ॥ उद्धतैर्नार्थसिद्धं हरि

ओ३म् अ० शुनति अ० शुहः पृथ्यातां पदवापस्तु । गन्धस्यै सोमवतु मद्र ।
 यर सोऽअच्छयुतः । पुनः शुद्धोदकंसम० श्रीसाम्ब० । अथ पंचामृतम् ।
 ओ३म् पयोदधिघृतं चैव सद्युच शर्करायुतम् । पंचामृतं मगानीतं स्ना-
 नार्थं प्रति गृह्यताम् ॥ ओ३म् पंचमद्यः सरस्वती० । स्वात्तांशः पंचामृतं
 क्षम० श्रीसाम्ब० । पुनराचमनीयम् । ओ३म् पुनराचमनीजं चदीयते तत्र
 तुष्टये गृहाण देवदेवेश प्रशन्नो भवैवप्रभो । ओ३म् असो योचसर्पति० ।
 पुनरामचनीयं सम० श्रीसाम्ब० । ततः पुरुष सूक्तेन, ओ३म् सप्तश्री-
 र्धेति महाभिषेकः कुर्यात् ॥ ओ३म् अमृताभिषेकोऽस्तु इति त्रिवारं
 ददेत् ॥ अथ यज्ञोपवीतम् । ओ३म् नवभित्तु भिपुक्तं त्रिगुणदेवता-
 मयम् । उपवीतं चोत्तरीयं गृहाण परमेश्वर । ओ३म् नमोऽस्तुनील० ।
 यज्ञोपवीतं सम० श्रीसाम्ब० ॥ अथ वस्त्रम् । ओ३म् सर्वभूताधिके
 सौम्ये लोकलज्जा निवारणे । मयोपपादिते तुभ्यै वाससिप्रिति गृह्यताम् ।
 ओ३म् प्रभुचघन्वन० । यस्मै समर्प० श्रीसाम्ब० । अथ गंधम् । ओ३म्
 श्रीलङ्क चंदनं दिव्यं गन्धाढ्यं सुमनो हरम् । विलेपनं सुरश्रेष्ठ चंदनं
 प्रतिगृह्यताम् । ओ३म् विज्ज्वेधनु-क० ॥ इदं गन्धसम० श्रीसाम्बसदा० ॥

अथाक्षयान् ॥ ओ३म् अक्षतादच क्षुरथ्रेष्ट कुङ्कुमः सुशोभिताः ।
 मयनिवेदिता मदस्या गृहाण परमेश्वर । ओ३म् परिश्रान्त्वनेहेति० ।
 अक्षनन्निवे दयाहि श्रीसाम्ब० ॥ अथपुष्पाणि ॥ ओ३म् मालयाक्षोनिस्तुन-
 निनि मालत्याक्षीनिदैप्रभो मयानतिनि पुष्पाणि पूजाय प्रतिगृह्यताम् ।
 ओ३म् षातेहेतिस्त्रीदुष्ट० ॥ पुष्पाणि सप्त० श्रीसाम्ब० ॥ अथविल्वप-
 त्रम् । ओ३म् त्रिदलं त्रिगुणाकारं त्रिनेत्रं त्रिआयुधम् । त्रिजन्म पाप
 क्षरणं मेकविलयं शिवार्पणम् । ओ३म् शिवो भव प्रजाभ्यो मानुषिभ्यस्त्व
 क्षीगिरः । प्राद्याद्या पृथिवीऽअभिशोषस्मिन्मार्तिरिक्तं मानवस्पतीन् ॥ चित्त
 दलानि सप्त० श्रीसाम्ब० ॥ अथपुष्पमाला ॥ ओ३म् नानास्तुगंधिभिर्भुक्तं
 कस्तुरिः कुस्तुमैः सुभैः । मया या गृथिता माला गृहाण त्वं सुरेश्वर ।
 ओ३म् ययशोऽम्बरसा० ॥ इमौ पुष्पमालासम्ब० श्रीसाम्ब० ॥ अथ
 सौभाग्यद्रव्यम् ॥ ओ३म् हरिद्राकुङ्कुमं चैवसिंदूरं कज्जलान्वितम् ।
 सौभाग्यं द्रव्यं संभुक्तं गृहाणान्विक्रया सह । ओ३म् अहिरिजशोभे
 पश्येति० । सौभाग्यद्रव्यसम्ब० श्रीसाम्ब० ॥ अथ दूर्वाक्षुराणि ॥ ओ३म्
 हरिताः श्वेत वर्णा वा पञ्चविपत्र संयुताः । दूर्वाक्षुराः मयादत्ताः गृहाण

भवनार्थक । ओ३म काण्डात्काण्डात् ॥ अथ धूमम् ॥ ओ३म वनस्-
 तिरलोद्भूतो गंधाहयो गन्ध उत्तमः । ओ३मः सर्वदेवानां धूपोयं प्रति-
 गृह्यताम् । ओ३म अवततय धनुः ॥ धूपमप्रापवामि श्रीसाम्ब ॥ अथ-
 दीपम् ॥ ओ३म आज्यं सद्गतिं संयुक्तं वदित्वा यो जित्तमया । दीपं
 गृहाण देवेश त्रैलोक्यतिमिरापह । ओ३म नमस्तः आयुधायाः ॥ दीपं-
 द्वायामि श्रीसाम्ब ॥ अथ नैवेद्यम् ॥ ओ३म शर्कराघृतं संयुक्तं मधुरं
 स्वादुचोत्तमम् । उपहारं समायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् । ओ३म सामो
 ब्रह्मन्नु मुत्तं । ओ३म प्राणादस्वाहा । ओ३म अपानायस्वाहा, ऊँ न्या-
 नायस्वाहा, ऊँ उदानायस्वाहा, ओ३म सामानायस्वाहा, । एभिर्विचर्मिर्ममैः
 प्राससुद्रो प्रदक्ष्य । इदं नैवेद्यं निवेदयामि श्रीसाम्ब ॥ मध्येपानीयम् ॥
 ओ३म एलोशीरं लवंगादि कर्पूरं परिचास्मिन् । प्राशनार्थं कृतं तौर्वै
 गृहाण परमेस्वर ॥ ओ३म वरुणस्योत्तं ॥ पुनर्त्तलम् ॥ ओ३म स्वाधा-
 रणं जलं शूयंकरस्योद्वि विद्युद्वये । सततं देवदेवेश गृहाण मम भक्तितः ।
 ओ३म नानादेवीरभीः । उत्तरोपसन्नार्थं करं क्षुल प्रक्षालयार्थं पुन-
 र्जलम् ॥ श्रीसाम्ब ॥ अथ नाशुत्तुलं । ओ३म पुगीकलं सहादिकम्

अयाक्षनाम् ॥ ओ३म् अक्षताश्च सुरश्रेष्ठ कुङ्कुमाश्चःसुरोभिताः ।
 मयानिबेदिता अस्तया गृहाण परमेस्वर । ओ३म् परितेघन्वनोहेति० ।
 अक्षतरन्निवे द्यामि श्रीसाम्ब० ॥ अथपुष्पाणि ॥ ओ३म् मालयादीनिसुग-
 म्भिनि मालत्पादीनैः प्रभो मयानीतानि पुष्पाणि पूजार्थं प्रतिगृह्यताम् ।
 ओ३म् षातेहेतिस्त्रीदुष्ट० ॥ पुष्पाणिसम् ॥ श्रीसाम्ब० ॥ अथबिल्वप-
 त्नाम् । ओ३म् त्रिदलं त्रिपुणाकारं त्रिनेत्रं च त्रियामुधम् । त्रिजन्म पाप
 स्रष्टारं मेकविल्यै शिवार्पणम् । ओ३म् शिवो भव प्रजाभ्यो मानुषाभ्यस्त्व
 भूमिभिः । माताया पृथिवीऽअभिदोषस्मात्तारिदं मावन्नस्पतिन् ॥ चित्त
 दलानिसम् ॥ श्रीसाम्ब० ॥ अथपुष्पमाला ॥ ओ३म् नानासुगंधिभिर्मुक्तं
 कलुषैः कुङ्कुमैः पुष्पैः । मया या गृथिता माला गृहाण त्वं सुरेश्वर ।
 ओ३म् यद्यशोप्सरसाः ॥ इमौ पुष्पमालासम् ॥ श्रीसाम्ब० ॥ अथ
 सौभाग्यद्रव्यम् ॥ ओ३म् हरिद्राक्षुक्लं चैवसिंदूरं कलजलान्वितम् ।
 सौभाग्यद्रव्यं संयुक्तं गृहाणान्विकया सह । ओ३म् अहिरिमभोजे
 पर्येति० । सौभाग्यद्रव्यं सम् ॥ श्रीसाम्ब० ॥ अथ दूर्वाक्षुराणि ॥ ओ३म्
 हरिताः श्वेत वर्णा वा पञ्चविपत्र संयुताः । दूर्वाक्षुराः मया दत्ताः गृहाण

भवनाथक । ओ३म काण्डात्काण्डात् ॥ अथधूम्र ॥ ओ३म वनस्प-
 तिरसौदृभूतो गंधाहयो गन्ध उत्तमः । अघ्नयः सार्धदेवानांधूपोयं प्रति-
 गृह्यताम् । ओ३म अवततय धनुः ॥ धूमसघापयामिश्रीश्लास्व ॥ अथ-
 दीपम् ॥ ओ३म आउष्टं स्रुतिं संयुक्तं वह्निनायो जितंगया । दीपं
 गृहाण देवेश त्रैलोक्यतिमिरापह । ओ३म नमस्तस्माद्युवाचा ॥ दीपं-
 दद्यामामिश्रीश्लास्व ॥ अथ नैवेद्यम् ॥ ओ३म शार्कराद्युतं दंतुक्तं मधुरं
 स्वादुचोत्तमम् । उपहार-समायुक्तं नैवेद्यं प्रतिगृह्यताम् । ओ३म मासो
 महान्तं शुभम् । ओ३म प्राणायस्याहा ॥ ओ३म अपानायस्याहा, ऊँ न्या-
 नायस्याहा, ऊँ उद्दानायस्याहा, ओ३म सामनायस्याहा, एभिर्वचभिर्मन्त्रैः
 प्राप्तुं प्रवर्ष्य । इदं नैवेद्यं निवेदयामिश्रीश्लास्व ॥ मध्येपानीयम् ॥
 ओ३म एलोसिर सवैगादि कर्पूर परिवारितम् । प्रक्षानार्थं कृतं तौक्ष्ण्यं
 गृहाण परमेष्ठिन ॥ ओ३म वरुणस्योस्तु ॥ पुनर्जलम् ॥ ओ३म साधा-
 रण जलं यूयंकरस्याद्वि विबुद्धये । सतर्देवदेवेश गृहाण मम भक्तितः ।
 ओ३म शन्नोदेवीरभीः । उत्तरोत्तरसार्थंकरं शुभं प्रक्षालमार्थं पुन-
 र्जलं शुभम् श्रीश्लास्व ॥ अथनाभ्युत्थम् । ओ३म पूगीकृतं सहादिकम्

नागचल्लीद्वैयुत्तम् । एलाचूर्णादिभ्युक्तं ताम्बूलं प्रति गृह्यताम्
 ओ३म् षत्पुरुषे० । सुख शोभनार्थमिदं ताम्बूलसप्त० श्रीसाम्ब० ॥
 अथफलानि ॥ ओ३म् गानाविधानिपक्वानि फलानि क्रतु जानिच
 गृहाण देव देवेद्य प्रसन्नोभवैवविभो ॥ ओ३म् याः कलीनिभ्याऽफ० ॥
 एतानिफलानिसप्त० श्रीसाम्ब० अथदक्षिणाम् ॥ ओ३म् हिरण्य गर्भ-
 गर्भस्थैर्हम वीजं विभावसोः । अनन्त पुण्यफलदमतःशान्तिं प्रयच्छसे ॥
 ओ३म् हिरण्यगर्भः सम० ॥ इमाँदक्षिणौसप्त० श्रीसाम्ब० ॥ अथकर्पूरा
 सिक्कयम् ॥ ओ३म् कदलीगर्भसमूतं कर्पूरं च प्रदीपितम् । आरात्सिक्कय-
 मर्हं कुर्वे पद्ममेवरदोभव ॥ ओ३म् इदं हविः प्रजन० ॥ इदं कर्पूरा-
 सिक्कयं दर्शयामि श्रीसाम्ब० ॥ अथप्रदक्षिणा ॥ ओ३म् यानिकानिच
 पापानिजन्मन्तर कृतानिचै । तानिसर्वाणि नश्यन्तु प्रदक्षिण पदे पदे ॥
 ओ३म् मानस्तोके तनये० । सर्वं पापा पुनस्तथे प्रदक्षिणौ करोमि श्री-
 साम्ब० ॥ अथ पुष्पाब्जजलिया ॥ ओ३म् नानासुगन्ध पुष्पाणि यथाकाळोद्भ-
 वानिच । पुष्पाब्जजलिमयापूक्तौ गृहाण परमेस्वर ॥ ओ३म् नमस्तऽआ-
 युता० ॥ इमाँपुष्पाजलिसप्त० ॥ श्रीसाम्ब० ततः सफलाद्यर्चम् ॥

ओ३म रक्ष रक्ष महादेव रक्ष त्रैलोक्यरक्षक । भक्तानाम् अर्थकर्ता प्राप्ता-
 न्मय भवार्णवात् ॥ वरदत्तं वरदेहि वाञ्छितं वाञ्छितार्थं ॥ इति मंत्रेणा-
 र्घ्यस्थं पूर्णफलं देवता सममुखे निवेद्य ॥ ओ३म अनेन सफलाद्यर्घ-
 फलदोऽस्तु सदायम । हृत्पदयोर्दक्षेनदेवतांस्तनापयेत् ॥ अथ प्रार्थना ॥
 ओ३म भूतबालेपन अक्षितः प्रवि लसन्नेत्राग्निनदीपाङ्कुरः कण्ठे पन्नग
 पुष्पदाम सुभगो गंगा उल्लेखरितः । ईषत्ताम्र जटाग्र पल्लवयुतोन्मत्तो
 जगन्मण्डपे दांशुमंगल कुम्भता सुपगतो भूपातस्तोत्रपसे । श्रिसाम्भव
 शिवाय ॥ ततो वामादक्षेन पुष्पाक्षरैरष्टमूर्त्तिपूजयेत् ॥ ओ३म सर्वा-
 धक्षितिसूर्त्तयेनमः ॥ ओ३म भवायजलमूर्त्तयेनमः ॥ ओ३म रुद्राया-
 न्निममूर्त्तयेनमः । ओ३म उग्रायपायुमूर्त्तये नमः । ओ३म भीमायाका-
 दाभूम्ययेनमः ॥ ओ३म पद्मपतयेपद्मजानमूर्त्तये ॥ ओ३म महादेवाय
 सोममूर्त्तये ॥ ओ३म ईशानाय स्वर्ग मूर्त्तये ॥ ततः पूर्वं ओ३म वामदेवा-
 यनमः । दक्षिणे-ओ३म अवोरायनमः । पश्चिमे-ओ३म तत्पुरुषाय नमः ।
 उत्तरे-ओ३म ईशानाय नमः । दक्षे-ओ३म सारव सदाशिवाय नमः ॥
 पाद्यादिभिर्नैवेद्यातिं संपूज्य ॥ पुष्पगुहोत्तमा ॥ ओ३म देव देव महादेव

भक्तातुङ्गहृत्तर । अमुद्वेदि देवेय परिवारार्चनायने ॥ इमाभावरणा
 पूजां गृहाण सुयुजोभव ॥ श्रीमाम्ब ॥ अथनवुद्वेक्षण, वा, शिवा-
 ध्यामृतेन पुष्पाक्षत पुनैः तर्पयेत् ॥ अष्टदेवपूजादिक्लेशेण ॥ ओ३म
 नन्दिमेनमः । इहगच्छेत्तिष्ठ । नन्दीं श्रीपादुकां पञ्चाभितर्पयामि नमः ।
 ओ३म महाकालाव नमः । इहगच्छेत्तिष्ठ । महाकालं श्रीपादुकां-
 पूजयामितर्पयामि नमः । ओ३म गणेश्वराय नमः । इहग ० । गणेश्वर-
 श्रीपादुकां ० । ओ३म वृषभाय नमः । इहगच्छे ० वृषभं श्रीपादुकां ० ।
 ओ३म भृगुरिति नेमः । इहग ० भृगुरिति श्रीपादु ० । ओ३म स्कन्दाय नमः ।
 इहग ० स्कन्दं श्रीपा ० । ओ३म वीरभद्राय नमः । इहग ० वीरभद्रं श्रीपा ० ।
 ओ३म चण्डाह्वराय नमः । इहग ० । चण्डाह्वरं श्रीपादु ० । ततोऽर्घ्या-
 मृतम् । ओ३म अभीष्ट सिद्धिर्मेवेति हारणागतवत्सल । भक्त्या सम-
 र्पयेत्तुभ्यमिदमावरणार्चनम् ॥ इदमावरणार्चनं श्रीलाम्बसदाशिवस्य
 दक्षिणहस्ते समर्पयामि । इति प्रत्यावरणार्चने । ततः पाद्यादिभिर्नैवेद्यान्तं
 समुपहृत्य । पुनस्तर्पयेत् ॥ मध्ये-ओ३म ईक्षानाय नमः । इहगच्छेत्तिष्ठ ०
 ईक्षानं श्रीपादुकां पूज ० । ओ३म अघोराय नमः । इहग ० अघोरं श्रीपादु ० ।

ओ३म् सद्योजातायनमः । इहाग० सद्योजातं श्रीपा० । ओ३म् अतन्ता-
 यनमः । इहाग० अनन्तं श्रीपादु० । ऊँ सूक्ष्मायनमः । इहाग० सूक्ष्मं श्रीपा० ।
 ओ३म् शिवायनमः इहाग० शिवं श्रीपा० । ऊँ एकपतेनमः । इहाग०
 एकपतिं श्रीपा० । ओ३म् रुद्रायनमः । इहाग० रुद्रं श्रीपा० । ओ३म्
 त्रिमूर्त्येनमः । इहाग० त्रिमूर्तिं श्रीपा० । ओ३म् अकिंठायनमः । इहाग०
 अकिंठं श्रीपा० । ओ३म् सत्यतयेनमः । इहाग० । सत्यतिं श्रीपादु० ।
 ओ३म् शान्तयेनमः । इहाग० ॥ शान्तिं श्रीपा० । ओ३म् विद्यायनमः ।
 इहाग० विद्यां श्रीपा० । ओ३म् निवृत्त्येनमः । इहाग० निवृत्तिं श्रीपा० ।
 ओ३म् प्रतिष्ठायैनमः । इहाग० प्रतिष्ठां श्रीपा० । ओ३म् वामदेवायनमः ।
 इहाग० वामदेवं श्रीपा० । ओ३म् ज्येष्ठायनमः । इहाग० । ज्येष्ठं श्रीपा० ।
 ओ३म् श्रेष्ठायनमः । इहाग० । श्रेष्ठं श्रीपा० । ओ३म् रुद्रायनमः । इहाग०
 रुद्रं श्रीपा० । ओ३म् कालायनमः । इहाग० कालं श्रीपादुकां० । ओ३म्
 कलविकरणायनमः । इहाग० कलविकरणं श्रीपा० । ओ३म् बलायनमः ।
 इहाग० बलं श्रीपादु० । ओ३म् बलविकरणायनमः ॥ इहाग० बलविकरणं-
 श्रीपा० । ओ३म् बलप्रमथिनेनमः ॥ इहाग० बलप्रमथिं श्रीपा० ।

ओ३म सर्वभूतदमनायनमः । इहाग० । सर्वभूतदमनश्रीपा० ।
 ओ३म मनोन्मनायनमः । इहाग० मनोन्मनश्रीपा० ॥ ततोऽष्टांमृतम् ॥
 ओ३म अभीष्ट सिद्धिस्मेदं हि कारणाग० ॥ ततः पाद्यादिभिर्नैवेद्यान्त-
 पूजयेत् ॥ पुनस्तर्पयेत् । पूर्व-ओ३म इदयायनमः । इहाग० इदयश्रीपा० ।
 अग्नये-न शिरसेस्वाहा । इहाग० शिरः श्रीपा० । ईशाने-म शिखायैव-
 षट् । शिखाश्रीपा० । नैऋत्यौ- शिक्वचायहुम् । कवचश्रीपा० । त्रायन्वे-
 वां नेत्रत्रयायवौ षट् । नेत्र त्रय श्रीपा० । मध्ये-यं अस्त्रायफट् । अस्त्र-
 श्रीपा० ॥ ततः परितः॥ ओ३म अणिमायनमः । इहाग० अणिमश्रीपा० । ऊ-
 म्हास्यैनमः । इहाग० महिमश्रीपा० । ओ३म लविमायनमः । इहाग० लविमश्रीपा० ।
 श्रीपा० । ओ३म गरिमायनमः । इहाग० गरिमश्रीपा० । ओ३म प्रात्स्यैनमः ।
 इहाग० प्रात्स्यश्रीपा० । ओ३म प्राकास्यैनमः । इहाग० प्राकामश्रीपा० ।
 ओ३म हवितायैनमः । इहाग० । हविताश्रीपा० । ओ३म वसितायैनमः ।
 इहाग० वसिताश्रीपा० । ओ३म । त्रास्यैनमः । इहाग० त्रास्यश्रीपा० ।
 ओ३म माहेदश्वैनमः । इहाग० माहेदश्वरश्रीपा० । ओ३म कामाप्स्य-
 नमः । इहाग० कामाप्स्यश्रीपा० । ओ३म वैष्णवैनमः । इहाग०

वेष्णवीं श्रीपा०॥ ओ३म वाराहयनमः । इहाग० वाराहश्रीपा० ॥ ओ३म
 रुद्रायनमः ॥ इहाग० रुद्रार्णो श्री० ॥ ओ३म चासुण्डायनमः ॥ इहाग०॥
 चासुण्डाश्रीपा० ॥ ओ३म चण्डिकायनमः ॥ इहाग०॥ चण्डिकाश्रीपा० ॥
 पुनः प्रागादिक्रमेण ॥ ओ३म असितौगभरवायनमः ॥ इहाग० असि-
 तांगभरवश्रीपा० ॥ ओ३म करुभरवायनमः ॥ इहाग० करुभरवश्रीपा० ॥
 ओ३म वण्डभरवायनमः ॥ इहाग० चंडभरवश्रीपा० ॥ ओ३म क्रोधभर-
 वायनमः ॥ इहाग० क्रोधभरवश्रीपा० ॥ ओ३म उन्मत्तभरवायनमः ॥
 इहाग० उन्मत्तभरवश्रीपा० ॥ ओ३म कालभरवायनमः ॥ इहाग० ॥
 कालभरवश्रीपा० ॥ ओ३म भीषणभरवायनमः ॥ इहाग० भीषणभरव
 श्रीपा० । ओ३म सहारभरवायनमः ॥ इहाग० सहारभरवश्रीपा० ॥
 ततोऽध्यासनम् ॥ ओ३म अभीष्टसिद्धिमेदेहिहार० ॥ पाद्यादिभिर्नै-
 वेद्यान् पूजयेत् ॥ अथच ॥ ओ३म अवायनमः ॥ इहाग० ॥
 भवंश्रीपा० ॥ ऊँ ईशानायनमः । इहाग० ईशानं श्रीपा० । पशुपतये
 नमः । इहाग० पशुपतिश्रीपा० । ऊँ रुद्रायनमः । इहाग० । रुद्रश्रीपा० ।
 ऊँ उग्रायनमः । इहाग० । उग्रश्रीपा० । ऊँ भीमायनमः । इहाग० भीम

श्रीपा० । कै मद्वादेवायनमः । इहाग० ॥ मद्वादेवश्रीपा० । कै अनन्ताध-
 नमः । इहाग० अनन्तश्रीपा० । कै वासुकिनेनमः । इहाग० वासुकिश्री-
 पा० । कै तक्षकायनमः । इहाग० तक्षकश्रीपा० । कै कुलीरकायनमः ।
 इहागच्छे० । कुलीरकश्रीपा० । कै कर्कोटकः यनमः । इहाग० कर्कोटक-
 श्रीपा० । कै शैलपलायनमः । इहाग० शैलपालश्रीपा० । कै कम्बला-
 यनमः । इहाग० कम्बलश्रीपा० । कै चतुरायनमः । इहाग० चतुरश्रीपा०
 कै चैतनायनमः । इहाग० चैतनश्रीपा० । कै पृथिव्येनमः । इहाग०
 पृथिवीश्रीपा० । कै हेहयायनमः । इहाग० हेहयश्रीपादु० । कै अर्जु-
 नायनमः । इहाग० अर्जुनश्रीपा० । कै साकंतायनमः । इहाग० साकंताश्री-
 पा० । कै भर्त्रेयमः । इहाग० भर्तारश्रीपा० ॥ कै नलायनमः । इहाग०
 नलश्रीपा० । कै रामायनमः । इहाग० रामश्रीपादु० । कै हिसवतेनमः ।
 इहाग० हिसवतश्रीपा० । कै निषदायनमः । इहाग० निषदश्रीपा० । कै
 ध्यानमायनमः । इहाग० ध्यानश्रीपा० । कै मालयवतेयनमः । इहाग० ।
 मालयवतश्रीपा० । कै पारिजातायनमः । इहाग० पारिजातश्रीपा० ।
 कै हेमकूटायनमः । इहाग० हेमकूटश्रीपादु० । कै गन्धमादनायनमः ।

इहाग० । गन्धमादन्नं श्रीपादुकां० । ततोऽर्घ्यामृतम् ॥ ऊँ अभीष्ट सिद्धि
 मेदेहि० ॥ इदं तद्वर्णाचनम् । श्रीसाम्बधिवस्य दक्षिण हस्ते निवेद-
 यामि ॥ ततः पाद्यादिभिः सम्पूज्य ॥ पुनरावरणम् ॥ ऊँ इन्द्रायनमः॥
 इहाग० इन्द्रं श्रीपा० ॥ ऊँ अग्नेयेतमः । इहाग० अग्निं श्रीपा० । ओ३म्
 यंसायनमः । इहाग० । यमं श्रीपा० । ऊँ निकृतेयनमः । श्रीपा० ॥ ऊँ
 वरुणायनमः । इहाग० वरुणं श्रीपा० । ओ३म् वायेयेनमः । इहाग० । वायु-
 श्रीपा० । ऊँ कुवेरायनमः । इहाग० कुबेरं श्रीपा० ॥ ऊँ ईशानायनमः ।
 इहाग० ईशानं श्रीपा० । ओ३म् ब्रह्मणेनमः । इहाग० ब्रह्माणं श्रीपा० ।
 ओ३म् अनन्तायनमः । इहाग० अनन्तं श्रीपा० ॥ पुनः प्रागादिक्रमेण ॥
 ओ३म् वैवज्रायनमः । इहाग वज्रं श्रीपा० ओ३म् शंशक्तयेनमः ॥ इहाग०
 शक्तिं श्रीपा० ॥ ओ३म् दैर्द्वेयनमः ॥ इहाग० दैर्द्वं श्रीपा० ॥ ओ३म् ख-
 र्णायनमः ॥ इहाग० खर्गं श्रीपा० ॥ ऊँ प पाद्यायनमः ॥ इहाग० पांशुं श्रीपा० ॥
 ओ३म् अङ्गुदायनमः । इहाग० अङ्गुसं श्रीपा० ॥ ओ३म् गं गेदायेनमः ॥
 इहाग० गदां श्रीपा० ॥ ओ३म् शूलायनमः ॥ इहाग० ॥ शूलं श्रीपा० ।
 ओ३म् पद्मायनमः ॥ इहाग० पद्मं श्रीपा० । ओ३म् चं चक्रायनमः ॥

इहाग० चक्रे श्रीषोढु० ॥ पुनस्तत्कुमेण ॥ ॐ ऐरावतायनमः ॥ इहाग०
 ऐरावतैश्वर्या० ॥ ओ३म मेषायनमः ॥ इहाग० मेषैश्वर्या० ॥ ओ३म
 अरिषायनमः इहाग० मरिषैश्वर्या० ॥ ओ३म प्रेतायनमः ॥ इहाग० प्रेतैश्वर्या० ॥
 ओ३म मकरायनमः ॥ इहाग० मकरैश्वर्या० ॥ ओ३म मृगायनमः ॥ इहाग०
 मृगैश्वर्या० ॥ ओ३म मृषमायनमः ॥ इहाग० मृषमैश्वर्या० ॥ ओ३म
 नारायनमः ॥ इहाग० नरैश्वर्या० ॥ ओ३म गरुडायनमः ॥ इहाग०
 गरुडैश्वर्या० ॥ ओ३म हसायनमः ॥ इहाग० हसैश्वर्या० ॥ पुनः पूर्वोदि-
 दिक्षु ॥ पूर्वै—विप्रवर्ण देवताभसहस्रकण युतपोषायनमः ॥ इहाग०
 शैषैश्वर्या० । अग्नये वैश्यवर्ण नीलाभ पञ्चशत कणयुत तक्षकायनमः ॥
 इहाग० तक्षकैश्वर्यादुक्ता० ॥ दक्षिणे—विप्रवर्ण कुङ्कुमाभ सहस्र कण-
 युत अनन्तायनमः , इहाग० अनन्तैश्वर्या० ॥ नैऋत्यै—क्षत्रियवर्ण रक्ता-
 भससशत कणयुत वासुकिनेनमः ॥ इहाग० वासुकैश्वर्या० ॥ पश्चिमे
 विप्रवर्णपीताभपञ्च शतकण युत शैव पालायनमः ॥ इहाग० शैवपालै-
 श्वर्यादुक्ता० ॥ धावत्ये—वैश्यवर्णनीलाभ शतकणयुत पद्मायनः ॥ इहाग०
 पद्मैश्वर्या० ॥ उत्तरेश्वर्यै—वैश्यवर्णदेवताभान्विशत कणयुत कर्कोटकायनमः ॥

इहान् । कर्त्तव्यं श्रिया० ॥ ततोऽर्घ्यमुत्तम् ॥ ओ३म् अभीष्ट सिद्धि-
 रमेवेहि नार० ॥ इदमावरणार्चनम् । ओ३म् तत्सत्साम्बलद्विधस्य
 दक्षिण हस्ते सर्वपयामि ॥ पुनः पूर्वपत्पाद्यादिभिर्बेद्यान्तं पूजयेत् ॥
 ततः गन्धपुष्पाक्षतयुत जलेन तर्पयत् ॥ ओ३म् भव देवं तर्पयामि ।
 ओ३म् शिवदेव तर्पयामि । ओ३म् ईशानं देवं तर्पयामि । ओ३म् पशु-
 पतिदेवं तर्पयामि । ओ३म् रुद्रदेवं तर्पयामि ओ३म् उग्रदेवं तर्पयामि ।
 ओ३म् भीमदेवं तर्पयामि । ओ३म् अहान्तं देवं तर्पयामि । ओ३म् देवदेवं
 तर्पयामि ॥ ततः ॥ ओ३म् ज्येष्ठाय नमः इति जलम् । ओ३म् श्रेष्ठाय नमः
 इति मधुपक्वकम् । ओ३म् कालाय नम इति गन्धम् । ओ३म् फलविकरण-
 यनमः इति दीपम् । ओ३म् भवोद्वाय नम इति नैवेद्यम् ॥ ततोऽष्टपुष्पा-
 जलिं निवेदयेत् ॥ ध्यानपूर्वकम् ॥ ओ३म् भवायेद्वायनमः ।
 ओ३म् सर्वाय देवाय नमः । ओ३म् ईशानाय देवाय नमः । ऊँ
 पशुपतये देवाय नमः । ओ३म् रुद्राय देवाय नमः । ओ३म् उग्राय देवाय नमः ।
 ओ३म् भीमाय देवाय नमः । ओ३म् महते देवाय नमः ॥ ततः ॥ ओ३म्
 अनस्ये देवस्य पत्यैनमः । ओ३म् सर्वस्य देवस्य पत्यैनमः । ओ३म् ईशान-

स्वदेवस्य पत्न्यै नमः । ओ३म् पशुपतेः देवस्य पत्न्यै नमः । ओ३म् रुद्रस्य-
 देवस्य पत्न्यै नमः । ओ३म् उग्रस्य देवस्य पत्न्यै नमः । ओ३म् भीमस्य देवस्य-
 पत्न्यै नमः । ओ३म् महतो देवस्य पत्न्यै नमः ॥ ततः धूपदीपनीराजन-
 चाभरादिभिः सप्रयुज्य ॥ प्रार्थयेत् ॥ ओ३म् चन्द्रे महेश्यै सुरसिद्धे सेवि-
 तैश्चक्रदुर्गैः पूजित पादपद्मैः । विद्याप्रदं भक्त जनैक वैद्यध्यायेच्छिव-
 कामदुर्गमहेशम् । व्ययोगसायां प्रहितो हि पुंसां ज्ञानं विधत्से खिल-
 यस्तु निष्ठम् । तं विश्वनाथं कलिकलमवर्धयामेच्छिवं लिंगगतं च देहम् ॥
 श्रीमत्साम्बसद्वाद्यादीनां पञ्चमस्तु ॥ ततोऽष्टोत्तरशतं ओ३म् नमः शिवा-
 भेति महाभैरव प्रजप्य । पुष्पांजलिं कुर्यात् ॥ ओ३म् नमः ओ३म् कार-
 ल्याय नमोऽक्षर वपुः धृते । नमो नादात्मने तु भैरवो यिन्दुमल्लात्मने ।
 ओ३म् नमस्तै लिंगरूपाय नानारूपाय ते नमः । त्वं ध्याता सर्वं लोकानां त्वसे-
 च जगतां पिता । ओ३म् त्वं ध्याता त्वं सुहृन्मित्र स्वीप्रियः प्रपि-
 तासहः । त्वत्सर्गे अगदन् रुद्र आसुरा मिततेजसे । ओ३म् भीमाय
 नमो लेशाय वद्योक्त्यर्थं ते नमः । महादेवाय सोमाय अमृताय नमोस्तुते ।
 ततोऽग उजाय यजन्नामाय नमस्ते कलै-स्त्रिपणे । लिंगनां शिवरूपाणां

संमया पूजनकृतम् । तेनैवं भगवान् बहु बौद्धितार्थं प्रवच्छेदे । ऊं
 तत्सत्साम्यसदा शिवायणमस्तु ॥ ततः उत्थाय पुनपरिनीजलिं कुरुवा ॥
 ओ३म् यज्ञेभ्यस्त मय जन्त देवाद्यतानिधमणि प्रथमाव्यासम् । तेहनाकं
 सहिमानं सचन्त यज्ञ पूर्वसाध्याः सतिदेवाः ॥ ओ३म् राजाधिराजाय
 प्रसाह्यं साहिने नमो वयैते अवणाय हुमं हे समेकान्नाय काम कामा-
 यमर्थं कालेश्वरौन्नैअवणो ददातु । दुवेरायैवअवणाय महाराजायनमः ॥
 ओ३म् सति, साज्जाज्यं औज्यं स्वाराज्यं वैराज्यं पारमेष्ठ्यं राज्यं
 महाराज्यं अधिपत्यं मयै समन्त पर्याधीत्यात् । सर्वमौम सार्धयुष
 आत्तादापराद्धात् । पृथिव्य समुद्र पर्यन्ता या एक राजिति । तदप्येय
 दृष्टोक्तोऽलिनीतो मरुतः परिवेष्टारोमरुतस्यावसन् गृहे । आविक्षतस्य
 काम मेविह्वेदेवाः सनासदः ॥ ओ३म् पिबन्त द्रवक्षुस्त विह्वतो सुखो
 विह्वतो वादुस्त विह्वत्स्वतास्यात् । सैवाहुभ्यौ धमति रुम्पदः नैवर्षाया
 न्यूनी जगयन् लेवऽएव ॥ ओ३म् सास्यस्य । शिवायनम् इति पुष्पां
 जलिलमर्थं ॥ प्रदक्षिणैकुर्वात् ॥ ओ३म् सुसास्यासन्परिधयस्त्रिः
 सप्तसन्निधः कृता देवायह्य ज्ञानन्वागाऽअपन्दन्तु सर्वेष्वस्तु । ओ३म्

यानि कानि च ॥ अथ क्षमापनम् ॥ ओ३म् आवाहूनं न जानामि न जानामि
 विसर्जनम् । पूजां चैव न जानामि क्षमस्व परमेश्वर ॥ अन्यथा-
 शरणं नास्ति त्वमेव शरणं मम । तस्मात्कारुण्य भावेन क्षमस्व जगदीश्वर
 गतं पापं गतं दुःखं गतं दारिद्र्यमेव च । आगता सुख संपत्तिः पुण्यान्व
 तब दर्शनात् ॥ मन्त्रहीनं क्रियाहीनं विधिहीनं सुरेश्वर । गृत्तूलितं मया-
 देव परिपूर्णं तदस्तु मे ॥ यदक्षर पद अष्ट मात्राहीनं च यद्भवत् । तत्सर्वं
 क्षम्यतां देव प्रसीद करुण निधे ॥ ओ३म् करचरण कृतं वाकफलयं कर्म-
 जैवाश्रयण नयनजैवा भानसं पापराधम् । पिहितं सविहितं वा सर्वमेत-
 त्वमस्व जय जय करुणान्धे श्रीमहादेव शम्भो ॥ ओ३म् त्वमेव माता च
 पिता त्वमेव त्वमेव आता च सुखा त्वमेव । त्वमेव विद्या द्रविण त्वमेव
 त्वमेव सर्वं मम देव देव ॥ ओ३म् साम्ब सदा शिवाय नमः ॥ ततः जलसं-
 प्रोक्षणम् ॥ ओ३म् शतं भवति शतायुष्यपुरुषः शतं द्विपरैवेन्द्रियं धीर्य
 मातृभ्रष्टे ॥ ओ३म् स्वस्ति भक्तार्थाः सफलाः सन्तु । आराधयेद्भक्ताः सुप्र-
 सन्नाः वरदाः भवन्तु ॥ इच्छितमनकामना संसिद्धिरस्तु । ब्राह्मणा-
 ब्रूयु स्तथास्तु ॥ ततोऽर्पणमर्घ्योदकेन ॥ ओ३म् अनेमावाहनासनपाद्या-

द्यौचमनी स्नान वस्त्रोपवस्त्रोपवस्त्रोपवीत गन्ध पुष्पाक्षतधूपदीप नैवेद्य
 ताम्बूल वक्षिणा प्रदक्षिणा मन्त्र पुष्प रूपैः षोडशो पवारैः आचरण पूज-
 नाद्यन्य तमोपचारैश्च, यथाज्ञानेन यथासिद्धितोपचार द्रव्यैः पूजनारव्य
 कर्मकृतेन श्रीसाम्बसदा शिवोदेवः प्रीयतांमम । ओम् नमः तत्सत्परब्र-
 ह्मापि नमस्तु ॥ इत्यद्योदेवैर्देवता सन्निधौ, उत्सृजेत् ॥ ओम् नमः शान्तिः ॥
 सुशान्तिर्भवेत् ॥ आचमनैकृत्वा, यथास्थानैर्गच्छेत् ॥ इति श्री नागपुर
 मण्डलान्तर्वर्ति रविग्राम निवासी ज्योतिषिदू नाथोरामशर्मात्मज उद्यो-
 तिषी धोबामन्द शर्मस्वरु पाण्डित जयानन्दशर्म सुत, उपाध्याय पं०
 कुलाबन्दशर्म जमलोनी (कान्यकुब्ज) संप्रदायाहरिहरशिवाराधना-
 न्तर्गत शिवपूजासमाप्ता ॥ सुसिद्धिर्भूया स्वेष्टक पाठक याजकेभ्योर्द-
 निशम् ॥ शुभैर्भवतु ॥

आथानाथिवपूजाविधिः ॥

श्रीगणेशायनमः ॥ अथनृसिन्हातुद्धिप्रकारः ॥ यथा ॥ आदौमृत्तिकार्थो
जलस्य प्रोक्षणं ॥ ओरस्य हृदये वरुणऽश्रुवी हवसद्वया व हृदय रनास-
वस्य स्तुरारपत्ते । ओरस्य तत्वायामि ब्रह्मणा नैवद्वन्नागस्तदा शारसे यज्ञ-
मानो हृषिर्भिः । अहेल मानो वचरुणो हवोद्वयुरल २ सत्मानऽआशुः
प्रनोखी ॥ ओरस्य आपोहिष्ठेतिरञ्जेन चाभिचिचयेत् ॥ ओरस्य जपजिज्ञः
पवित्रेति च ॥ ततः पुण्याणि गृहीत्वा प्रार्थयेत् ॥ ओरस्य सर्वशक्ति स्वे-
देधि श्रुतिदे निदिधेववरि । निर्माय पार्थिवौल्लङ्घितुव पूजा करोलय-
हन ॥ यन्मार्थकाल मोक्षार्णौ त्वमेववरि । चतुर्वर्गमदेदेवि गानारत्न विश्व-
जिते । त्वेतिना परमेश्वरानि कृतो मोक्ष कृतोपुत्रस्य ॥ इति सम्प्रार्थ्य ॥
श्रुत्तिज्ञानाभिर्मन्त्रयेत् ॥ ओरस्य हृदयिष्णुः विश्वकर्मसूत्रेयनिगदेवपदस्य ।
सबुद्धनस्वया २ सुरे लाह ॥ ओरस्य स्योना पृथिविषो भवान्नुक्षरानिवे
यानी । यच्छाना. शर्मसः प्रयाः ॥ इत्यभिगमय ॥ ओरस्य ही पृथिवैतल
इति, वा, पृथक् २ मन्त्रैः दुग्ध, क्षधि. घृत, मधु, शर्करा, दधनिः क्षियेत ॥

ततः सम्यगालोडनम् ॥ ओ३म मृत्तिके दुष्कृतिहेरूँ । ओ३म ह्रीं ह्रीं
 जूसः महेश्वराय नमः । ओ३म ह्रीं ह्रीं जूसः शूलपाणये नमः । ओ३म
 ह्रीं गौं लै गणपतये नमः । क ॥ ह्रीं क्ष क्लीं कुमाराय नमः । ए० भिमन्त्रैः
 संलोड्य ॥ ततः मृत्तिकायाम् ॥ एतन्ते देवसचिरिति प्रति
 पाप्य ॥ ओ३ मृत्तिके सागे सपवित्राय साधुधे स शक्तिके सखल वाहने
 इहागच्छेह तिष्ठेह सुप्रतिष्ठितो वरदो भव ॥ ततः पाद्यादिभिः सम्पूज्य ॥
 ओ३म मृत्तिकायै नमः इति ॥ अथ संकल्पः ॥ ओ३म अचेत्यादि०
 अतिस्मृति पुराणेति हासोक्त सफल प्राप्त्यर्थं अमुकराशेः मम वा०
 अमुष्य यजमानस्य सकल दुरितो पशमनार्थं त्रिविध तापो पशान्तये
 मम मनोऽस्ति फलाभिवृद्धयर्थं सर्वोपद्रव नाशहेतवे श्रीसाम्भवा सदा
 शिव प्रीतिये पार्थिवलिंगार्धन कर्मणि । इमां सुप्रजितां मत्तिकां लिंग
 निर्माणकर्मणेऽमुक्ता मुक्त क्षमभ्यो पूर्व पूजितेभ्यो ब्राह्मणेभ्योऽहंदास्ये ॥ इति
 संकल्पः ॥ पुण्यानि गृहीत्वा मत्तिकां प्रार्थयेत् ॥ ओ३म अहं व कान्ते-
 न्ना कान्ते विष्णु कान्ते वसंधरे । मत्तिके हरमे पापं यन्मया दुष्कृतं

कृतम् ॥ उद्धृतासि वराहेण कृष्णेन शत वाहुना । मूर्तिर्केऽस्य पूतासि
 कश्यपेनाभिवदिता । त्वयाहृतेन पापेन गच्छासि परमांगतिम् ॥ ॐ
 तत्सत्साम्ब शिवापणमस्तु ॥ आचम्य ॥ यथास्थानं गच्छेत् ॥ इति
 मूर्तिर्का शुद्धिः प्रयोगः ॥ अथ ब्राह्मणाः वक्ष्यमाण विधिना लिंगानां
 निर्माणं कुर्युः ॥ ओ३म हरायनम इति मृदा हरणं । ओ३म महेश्वरा-
 यनमः इति सघट्टनम् । ओ३म गुलपाणयेनम इति साक्षतं पीठे निधा-
 पयेत् । गणपतितु । ओ३म ह्रीं गं लं गणपतयेनमः इति मन्त्रेण गणपति
 प्रतिमां निर्ममेत् । संस्थाप्य । सम्पूज्य । कुमारन्तु ॥ ओ३म ह्रीं क्लृ
 क्लीं कुमारारायनमः । अनेन मन्त्रेण कुमारं च संस्थाप्य० प्रपूजयेत् ॥
 नन्दीगणं च ॥ ओ३म नै नैदिने शिव वाह्नाय धर्मसुत्तयेनमः । इति
 नैदी निर्माणं० संस्थाप्य, सम्पूज्य च । ततः पार्थिवेश्वर निर्माणानन्तरं
 शिव पूजा प्रयोग विधिना साँगोपाँग पूजत्रं कृत्वा ॥ शिव मन्त्रं जपेत् ॥

शिव भद्राणि ।

५७

ओ३म नमः शिवायेति षडक्षरं सर्वत्र प्रसिद्धम् ॥ मृत्युं जयमंत्रद्वयम् ॥
 ॐ त्र्यम्बकं ज्येष्ठं उजा महेशुगन्धिम् पुष्टिर्वर्द्धनम् । उर्वारुक्षसि वन्द्य
 नान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् । त्र्यम्बकं ज्येष्ठं उजा महेशुगन्धिं पतिर्वर्द्धनम् ।
 ऊर्वारुक्षसि वन्द्यनादितो मुक्षीय मा सुतः ॥ इति ॥ वा० ओ३म
 नमो भगवते रुद्राय स्वाहा ॥ अथ महा मृत्युञ्जय मंत्रः ॥ ओ३म ह्रीं
 ओ३म ज्ञौ ओ३म सः ओ३म भूः ओ३म भुवः ओ३म स्वः ओ३म
 त्र्यम्बकं ज्येष्ठं उजा महेशुगन्धिं पुष्टिर्वर्द्धनम् । उर्वारुक्षसि वन्द्यनामृत्यो
 र्मुक्षीय मामृतात् । ओ३म स्वः ओ३म भुवः ओ३म भूः ओ३म सः
 ओ३म ज्ञौ ओ३म ह्रीं ओ३म त्र्यम्बकं ज्येष्ठं उजा महेशुगन्धिं पतिर्वर्द्धनम्
 उर्वारुक्षसि वन्द्यनादितो मुक्षीय मा सुतः ॥ इति शिव भद्रं प्रलपेद्
 षोत्तर शतवारं ॥ इति भद्राः ॥ ततः पुण्याणि नृहीत्वा ध्यानं कुर्यात् ॥
 ओ३म ध्यायेमित्यं महेशं रजत गिरिनिभं चारु चन्द्रावतंसं रत्नाकल्पं
 उषलिंगं परशु मगधरा भीतिहस्तं प्रसन्नम् । पद्याक्षौ न स भूतास्तृति

समर गणैर्घाँघ्र कृत्तिं बसानै विदवाद्यै विशदयैँ निखिल भयहरैँ पंच
 वक्रं त्रिनेत्रम् ॥ ओ३म तत्सत् मृत्युंजयाय सदा शिवाय नमः ॥ ततो जलं
 सुतस्त्रजेत ॥ ओ३म गुह्याति गुह्यगोत्पूतै गुहाणां स्मत्कृतं जयै । सिद्धि-
 भवतु मे देवं तत्प्रसादान्मलेक्ष्वर । ओ३म् मृत्युंजयमहारुद्रं त्रिनेत्रं
 शरणागतम् । जन्ममृत्युं जरां रोगैः पीडितं कर्म बन्धनैः इति सम्प्राथम्यं ॥
 अर्त्तनैः मृत्युंजय जपाख्येन कर्मणा श्रीमहा मृत्युंजयः सदा शिवोदेवता
 प्रीयतां न मम ॥ इति पार्थिव पूजा विधिः समाप्तः ॥

अथ पूजापयोगिमन्त्राणम् ।

प्रतिष्ठाप्रमाणम् । सौवर्णीराजती ताम्री बृक्षजा मातै तीतथा चित्रजा-
 पिष्ट लेपोत्था निजावितानुसारतः ॥ आमापातरल पर्यंता कर्त्तव्या

उर्यसदाबुद्धौ॥ शंखाद्यर्षविषये ॥ महाभिषेकं सर्वत्र शैलेनैव प्रकल्पयेत् ।
 सर्वत्रैव प्रशस्तोऽजयः शिवसूर्यार्चनविना ॥ प्रणप्रतिष्ठायाम् ॥ शालि-
 ग्राम शिलायास्तु प्रतिष्ठानैव विद्यते । चाण लिङ्गानिराजेन्द्र ख्यातानि
 भुवनत्रये । नप्रतिष्ठा न संस्कार स्तेषामावा हनं तथा । शैलीं दारु भयीं
 हे मीधा त्वाद्या कार संभवान् । प्रतिष्ठैवै प्रकुर्वीत प्रासादेवा गुहेनृप ॥

॥ इति ॥

अथादौ कर्मणिमाला प्रार्थना ॥

ओ३म माले माले महामाले सर्वतत्त्व स्वरूपिणि । चतुर्वर्गं सत्त्वयिन्य
 स्त स्तस्मान्मे सिद्धिदाभव । ततः पाद्यादिभिर्मालां सम्पूज्य । ओ३म
 शूँमालायैनमः । इतिदक्षिणकरेनिधाय ॥ शिरसाभिद्वैद्य जपं कुर्यात् ॥
 जपान्तेन ॥ ओ३म त्वमाले सर्वदेवाणां सर्वं सिद्धिं प्रदामता ॥ तेन-
 सत्येनमे सिद्धिं देहि मातर्नमोस्तुते । इति सम्प्रार्थ्य ॥ ॐ ह्योदकेन ॥ ॐ

विदित्व विधियल्लिखेत्पुनरभ्यस्तम् । इति ॥ अथमन्त्रोद्धारः ॥ ओ३म्
 कालीयिण त्रयं प्रोक्त्वा लज्जावीजद्वयंततः । ह्रींकारैर्द्वौ ततः पञ्चादक्षि-
 णे कालिके ततः । काली वीजत्रयं तस्मा ललज्जावर्जं द्वयं पठेत् । द्वौ-
 वस्वार्हन्त ह्रींकारौ कालयिञ्ज उदाहृतः । इति ॥ अथमन्त्रः ॥ ओ३म्
 क्रीं क्रीं क्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं दक्षिणे कालिके क्रीं क्रीं क्रीं ह्रीं ह्रीं ह्रीं स्वाहा ।
 इति श्रीकालिकायाः मूलमन्त्रः ॥ अथ श्रीदेव्याः वा० पञ्चस्वपूजा
 प्रयोगः ॥ तत्र कर्त्तास्नातः शुचिः शुद्धास्वरधरः पूजास्थाने आगत्य
 पूजोपयोगि सामग्रीं सम्पाद्य, स्वगुरुं प्रणम्य० स्पेष्ट देवतां च प्रणम्य
 दिक्पाल क्षेत्रपाल वास्तुगुरुषु ब्राह्मणादीन्सम्पूज्य, नमस्कृत्य च दीपं च
 सम्पूज्य गणपत्यादि नवग्रहाच्च सम्पूज्य ॥ संकल्पं कुर्यात् ॥ ओ३म्
 अचेत्यदि० अत्रुक्त राशि रक्षुक्त शम्भौ ह्रीं मम वा० अमुष्य वज्रमानस्य
 सकल दुरितो पशमनार्थं सर्वे देवर्थाभि वृद्धये श्रुति स्मृति पुराणेतिहा-
 सोक्त सत्फल प्राप्तेये अखिल दुःख दुःखान्पन्नदुश्चरित्रादि दुष्ट
 फल दूरी कारणार्थं उच्योतिः शास्त्रोक्त जन्म, वर्ष गोचर सामयिक सूर्या-
 दि नवग्रह जनितानिष्टफल निराकरणार्थं एकादश स्थान स्थित वच्छुम्भ

फल प्राप्तये चभूत प्रेत पिशाच डाकिन्या विजितसर्वोपद्रव नाश इत्यने
 सर्वत्रयशो विजयलाभादि अप्राप्तलक्ष्मीप्रप्तसर्थं प्राप्त्यर्थं प्राप्तलक्ष्म्यादिचर
 संरक्षणार्थं पुत्रपौत्रादि स्तनते रविछिन्नवृद्धयर्थं श्रीस्वेष्ट देवताकुल-
 तासिद्धयर्थं त्रिविधतापो पदमनार्थं त्रिविधपापापलुस्येव चतुर्गोत्रिद्धये
 यथाज्ञानेन यथा लवोपचारद्रव्यैः श्रीस्वेष्टयेता यः पूजन कर्माहं करि-
 ष्ये ॥ पुनश्च । तत्रादौ शरीर शुद्धयर्थं भूमादिशुद्धिच करिष्ये ॥
 ततः आचान्तः कुर्या हस्तो मैत्री सर्व पापोपशमनार्थं इलोक
 द्वयंपठेत् ॥ तद्यथा ॥ ओ३म देवित्वं प्रकृतं चित्तं पापाकृत भभून्मम ।
 तन्निःसरतु चित्तान्मे पापहुं फट्चतेनमः ॥ सर्वः सोमोयमः कालो
 महा भूतानि पंचच । एते शुभाशुभः स्वेहं कर्मणोम वसाक्षिणः इति-
 पठित्वा । स्मृतानाचम्य । ओ३म वज्रोदके हुंफट्स्वाहा । इति जलं गृही-
 त्वा । हुंस्वाहा- इतिकरेआदाय । ओ३म हुं विमुद्ध सर्व पापानि क्षमया
 शेषजिकल्प अपनयहुंफट् स्वाहा । इति पादौप्रक्षाल्य । ओ३म ह्रीं स्वाहा
 इतिपुनराचम्य । पुन क्षिप्रार माचमैत् । यथा ॥ ओ३म ऐं कालिकायै
 नमः । ओ३म ऐं कपालिन्यै नमः । ओ३म ऐं कुलदैव्यनमः । इति । ततः
 मन्त्रेन हस्तौ प्रक्षाल्य ॥ सामान्वाध्यं स्थापनं कुर्यात् ॥ स्वयमेव ० त्रिकोण

वृत्त भूपुरात्मकं संपूर्णं मिलित्व । ओ३म अगार जाति
 स्थानमः । इति पुनः क्षतादिभिराचारं सम्बुजं । ओ३म
 हः द्वादाशमे साधयामि । इत्युक्तं । फट् इति शंखादिपञ्च प्रक्षाल्य ।
 त्रिपादकोपरनिधाय नमः इत्तु जलेन प्रपश्य । ओ३म गेने प्रपुने
 चैव गोद्रावरि सरस्वति । नमः क्षिप्रं गविरि जलेऽस्मिन्सन्निधिक्षुर ।
 इति संज्ञेन सर्वं संपुडलात् क्षुरस्य सुद्रया जले तीर्थानावाह्य । गंधार्दिकं
 च प्रणवेन गिरिक्षिप्य । तेन सुद्रवाऽमृतं कृत्य मत्स्यमुद्रमाऽऽच्छाद्य तेन
 जलेन द्वाप देवस्य गिरिक्षिप्य इत्युक्तं । तर्हि गिरिः वधनीयत् । ओ३म
 मणिपरिणि वज्रिणि शिखिरि भूवर्लोक्त वृत्तकारि इत्तु स्वाहा ॥ ततो
 द्वारं देवता पूजनम् ॥ ऊ३म ओ३म गेने शायनमः । वामे-ओ३म
 चवटुत्तायनमः । दक्षे । ओ३म द्वा द्वात्रयालायनमः अधः । ओ३म यां
 योगिनीभ्योनमः । पार्श्वयोः ओ३म गेने शायनमः । ओ३म च ययुता-
 यनमः । ऊ३म ओ३म ल लक्ष्म्यनमः । अधः ओ३म श्रीसरस्वत्ये नमः ।
 देहल्याम् ओ३म ब्रह्मर्ष्याम् । उपलान्तुभ्योनमः ॥ अथासं न पूजयेत् ॥
 ओ३म रक्ष रक्ष इत्तु स्वाहा । इति जलनाभ्युक्ष्य । ओ३म पवित्रं वज्र

ओ३म क्षाताभिर्वेके पदे द्वे ॥ फट्स्वाहा । ओ३म पुष्पकेतुराजार्हित् ॥
 ओ३म पुष्पे महा पुष्पे सुपुष्पे पुष्पसंभवे० पुष्पस्य यावत्किर्णो द्वे
 फट्स्वाहा । इति पुष्पाभिमन्त्रणम् ॥ अन्यानि पूजोपकरणानि सामान्या-
 ध्याद्वक्त्रेणा शिषिञ्च० धेनु सत्स्य शुद्धे दस्ययित्वा० द्वे फट् । इति चतु-
 र्विंशु कोषद्वयानिरीक्ष्य० ॥ गौर सर्वपानादाय ॥ ओ३म अपसर्पन्तु
 तेभूतेति पठन् । चतुर्विंशद्विधेत् ततः वामे ॥ ओ३म गुरुभ्योनमः ॥
 ओ३म परमगुरुभ्योनमः । ओ३म परात्पर गुरुभ्योनमः ॥ ओ३म परि-
 मेष्टि गुरु भ्योनमः । दक्षिणे० ओ३म गणेशायनमः ॥ अग्रे० ओ३म
 दक्षिणकालिकायै नमः ॥ इति प्रणमेत् ॥ ततो हस्त शुद्धिं कुर्यात् ॥ द्वे
 इति अंगुल्यग्रेण पुष्पमादाय० हौ इति करान्यौ मर्दयित्वा० दक्षिणं
 इति दक्षिण हस्तेन सम्मृज्य ओ३म तत्सत् इति वामहस्ते नाग्रय० हौ
 वा० तेसंवे विलम्बं यातुवेद्यौ हिस्यतिहिस्रः । मृत्युरोग भय क्रोधाः
 पतन्तुरिषुमस्तके ॥ इति मन्त्रेण ऐशान्यादिशि पुष्पं त्यजेत् ॥ परित्याग-
 द्वाचारान्चमुद्रया ॥ हस्त्यासन शुद्धिः ततः शिरशि० ओ३म भैरव सज्ज-

वेनमः । सुखे ओ३म् उष्णिक् छन्दसे नमः । हृदये कं दक्षिण कालि-
 कायै नमः गुह्ये ओ३म् कौपीजाय नमः । पादयोः ओ३म् ह्रं शक्तये नमः ।
 स्वर्गे ओ३म् कौ कीलकाय नमः ॥ ततः ओ३म् कां हृदयाय नमः ।
 ओ३म् जीं शिरसे स्वाहा । ओ३म् कं विश्वधैव षट् । ओ३म् कं कवचा-
 यै ॥ ओ३म् कौ नेत्र त्रयाय नमः ॥ ओ३म् कः अस्त्राय षट् ॥ अथ
 ध्यानम् ॥ ओ३म् सिद्धादयै शिचगेहिनीं करल सत्पाशौ कुशौ अरवौ
 भक्ताभीष्टं वर प्रदोसकुशलौ संसार बन्धच्छिदाम् । पीयूषाम्बुधि
 मन्त्रथेन्द्रचरलौ संविद्विलासौ परौ वीरा समित पादुकां सुविजयौ धराब्जे
 उज्जयन्तोहिनीम् । इति ध्यात्वा । किरिति वीजन प्राणायामं कुर्यात् ।
 ततः स्वादाभेद्यण्डौ संस्थाप्य तत्रैव पूर्यान्नं च संस्थाप्य दक्षिणे दीप
 पादौ निधाय षट् इति प्रक्षालय नम इति मन्त्रम् षट् इति पुष्पम्
 आदौ द्विच लम्बय ॥ देव्यर्घ्यपात्रस्थापनं कुर्यात् ॥ आदौ आत्म यैज
 योर्ध्वे त्रिगोणं नुत षट् कोणं चतुरस्रं सैकलं विरज्य । ह्रं । इति
 चिलिख्य, पुष्पक्षतैः पूर्व, पूर्णगिरि पीठाय नमः । दक्षिणे जङ्गुलिया न
 पीठाय नमः । पश्चिमे- कामरूप पीठाय नमः । उत्तरे जलंधर पीठाय नमः ।

नमः । मध्ये ओरश्च आचार शक्तयेनमः इति संपूज्य । ततः श्रुत्वा
त्रिकोण नर्भे षट् कोण भूषिताँ यंत्रिकाँ विलिख्य, नम इति सायान्धा-
र्व्यं जलेनाभ्युक्ष्य तत्र आचारं संस्थाप्य, वाँ वाँ दूँ हसक्षमल वर दूँ
धर्मं प्रदू वहुनि मण्डलात्मने कालिकाधर्मं पात्रा धाराधनमः । ततस्मिन्ना-
धारे फलाः संपूजयेद्यथा ॥ ओरश्च यै धूम्राचिबेनमः । ओरश्च रज्ज्वा
धेनमः ॥ ओरश्च लै ज्वालिन्येनमः । ओरश्च वै ज्वालिन्येनमः । ओरश्च
विस्फूलिनिन्येनमः । ओरश्च पै सुश्रियेनमः । ओरश्च सै सुखपायेनमः ।
ओरश्च है कपिलायेनमः । ओरश्च लै हव्यवाहयेनमः ऊँ ऊँ वक्ष्यवाहा-
धेनमः । इति बहूनि दशकलाः सम्पूज्य । तदुपरि ताम्रायधर्मपात्रैँ फट्
इति प्रक्षालितैँ संस्थाप्य । ओरश्च दूँ दूँ दूँ ह स क्ष म ल न र दूँ व
सुप्रद तपिन्यादि द्वादश कलात्मने अर्धं मण्डलाय कालिकाधर्मं पात्राय-
नमः ॥ तस्मिन्पात्रे पूर्वादिकृशेण कलाः पूजयेद्यथा । ओरश्च ऊँ भै तपि-
न्येनमः । छँ नै तपिन्येनमः । ओरश्च नै कं धूम्रायेनमः । ओरश्च धँ पै प
मरीच्येनमः । ओरश्च ङँ नै ज्वालिन्येनमः । ओरश्च वं वं रुच्येनमः ।
ओरश्च छं दं सुषुप्सयेनमः । ओरश्च जं जं भोगदायेनमः । ओरश्च झं

तं विश्वायामः । ओ३म यं षं बोधिन्यैनमः । ओ३म तं तं धारिण्य
 नमः । इति सम्पूज्य । ततोऽर्थं पात्रमद्ये । मृतेन त्रिकोणं षट्कोणं
 पुस्तं विलिख्य यै रै वै इति च विलिख्य । ऊँ साँ सीं सौँ सहस्रं मलचरं
 श्रुं कामप्रदा मृतादि षोडश कलात्मने सोमण्डलाय श्री दक्षिण कालि-
 काय्या मृतायनमः । इति सम्पूज्य । कलाः पूजयेत् । ओ३म ॐ अम्,
 तायैनमः । ओ३म ॐ आनदायैनमः । ओ३म हूं पूषायैनमः । ओ३म हूं
 सुष्टयैनमः । ओ३म उं पुष्टयैनमः । ओ३म ऊं वृष्टयैनमः । ओ३म ऊं
 धृष्टयैनमः । ओ३म ऋ दानिन्यैनमः । । ओ३म तूं चंद्रिकायैनमः ।
 ओ३म तूं कान्त्यैनमः । ओ३म एं ज्योत्स्नायैनमः । ओ३म ऐं त्रियैनमः
 ओ३म ॐ प्रीत्यैनमः । । ऊं ॐ अंगदायैनमः । ऊं अं पूषायैनमः । ऊजः
 पूर्णामृतायैनमः इति सम्पूज्य । एळालवंग कर्पूरादि सुगन्धिं च निः क्षिप्य
 तस्मिन्नुगन्धादिं द्रव्ये ॐ १६ कै १६ खै १६ तथा हूं, छैं, हति सौल
 ख्य । ततः । ऊं गौं च यमुने चैवेति अर्घ्यपात्रं जलेन प्रपूर्य । अंकुरा
 बुद्रया सूर्य मंडलास्तीथानां वाह्यं नमइति गन्धवपुः इति पुष्पम् । इति
 सम्पूज्य । अस्त्यमुद्रया SS हाय धेनु मुद्रयाऽमृतीकृत्यः योनि मुद्रया

परस्मी कृत्य वांखसुप्रान्ददर्शं मग्नसैव श्रीस्वेष्ट देवतां दधात्वा । ततः
 देव्य मत्त श्रीपात्र स्थापनं कुर्यात् ॥ स्वदक्षे भूरा वदक्षेणं विलिख्य-तद्
 हि इचतुरस्रं मंडलं कृत्वा समुपूजयेत् । पूर्वैर्लू गगन रत्नेभ्योनमः ।
 दक्षिणे-रत्नं स्वर्णं रत्नेभ्योनमः । पश्चिमे-रत्नं पाताल रत्नेभ्योनमः ।
 उत्तरे-रत्नं मनुष्य रत्नेभ्योनमः । मध्ये-नूनाग रत्नेभ्योनमः ॥ तत्रवात्रं
 संस्थाप्य । तत्र देव्य मुतादि द्रव्यं निधाय दक्षिण हस्ते नाछाय ऊँ ऐं
 मूलै अमृते अमृतोद्रेणे अमृत वर्षिणि अमृतं सावय २ सां जूं जूं अमृते
 इवर्थे स्वाहा । इति त्रिधा जपत्वा । त्र्यम्बकेन-गायत्र्याम् । ततः ऊँ
 शौं
 जपत्वा । ततः पूर्वं गृहीत्वा अमृतेवरीं ध्यायेत् । ऊँ अमृतकनरानन्द
 करे पर सुनात्मनि । स्वच्छन्दस्फुरणा मत्र निधेय्य मृत रूपिणि ॥ सूर्य
 कोटि प्रातिकार्यं चन्द्र कोटि सुशतितलम् । अप्रादक्ष भुजं देवं पंच नक्तं
 त्रिलोचनम् । अमृतानां च गद्यार्थं ब्रह्म पद्मो परिस्थितम् । चृषाल्लुं
 नीलं कंठं सर्वाभरणं भूषितम् । कपालं लम्बांगं धरं घंटा डमरु नादितम् ।
 पार्श्वकुश धरदेवं गदा सुमाल धारिणम् । लंगल्लदकपट्टीशं सुगदरो

बहल कृतिनम् । विचित्र खेद कं मुहुः परदाभय मालिनम् । लोहितं देव
 देवेश आवयेत्साधकोत्तमः । आवेनेच्च तुरा देवीं चन्द्र कोटि सुत
 प्रभाम् । हिम कुन्देन्दु पवला पव वक्रां त्रिलोचनम् । अष्टादश कुंभी
 गुरां सर्वानन्द करोयताम् । प्रदक्षतीं विशालाक्षीं देवदेवस्य सः सु-
 खीम् । इति ध्यात्वा । पुनः हस्तेनाच्छाद्य । हस्तद्वयं सल वरं यू आनन्द
 भैरवाय वीक्षत् । हस्तक्षन्मलवरं यू आनन्द भैरव्यै वीक्षत् ॥ ततः ॥ ऊँ
 आनन्द भैरवानन्द भैरवीं श्रीपादुकां पूजयामि तर्पयामि नमः ॥ पुनः अश्रु-
 शिःस्मृतवो ॥ ऊँ कर्ली कुलस्थाभूताकारे लिङ्गि ज्ञान करेभरे । अश्रुतन्त्रं
 निवेद्यन्न वस्तुनिश्चिन्तन रूपिणी । हंसः तर्पयामि पुनः । सौ तद्वदे कर
 सान्त्वय प्रत्याह्ये तत्स्वरूपिणी । श्रुत्वा कुलाभूताकारं सविविभुराणं
 कुरु । हंसं तर्पयामि । ततः तस्य शुद्रयाऽऽद्या येन्योनि मुद्रे प्रदक्ष्य
 मूलन गंध पुष्पाक्षेते स्मरन्पुज्य । तद्वले पात्र पात्रं स्थापयेत् । मूलन
 त्रिकोण वृत्त चतुरस्र आधार शक्ति स्मरन्पुज्य पात्रं संस्थाप्य मूलन
 जलेन प्रपूय मज्जति गंधम् । वषट्कति पुष्पम् । अक्षतांश्च निवेदयेत् ।
 श्रीदेव्यर्घ्यं पात्रस्थ जलं च निःक्षिप्य येन्योनि मुद्रे दर्शयेत् । तत्पात्रं

आचमनीय पात्रम् । अस्य स्थापन पाद्य पात्र वक्तव्यम् ॥ तद्दोषण ननु
 पक्व पात्रम् । अस्यापि स्थापन विधिस्तु पाद्य पात्रवद्दोष किन्तु । अथुचाना
 श्रुतायते० इत्यभियन्त्रयेत् । तद्दक्षे स्नात्रीय पात्र विधिश्च पाद्य पात्र
 वक्तव्यम् । एषु सर्वेषु पात्रेषु श्रीदेव्याः विशेषार्घ्यं जलं प्रक्षिपेत् । ततः
 श्रीपात्रा मृतेन-चा-मधुपर्कवेण विशेषार्घ्यं पात्रस्थ जलेन वा पुष्पवैतैः
 सहदेव्यो हृदि त्रिवारं तर्पयेत् । तर्पणानि । तत्त्वशुद्ध्या अमानि० शुद्ध
 योगेन । तर्पणा नि तत्र शुद्धया आत्म तत्त्व शुद्धिरादौ ॥ ऊं प्राणापान
 व्या नो हान सम्मान मे शुद्धयन्ताम् । ज्योतिरहं विरजा विपाम्ना
 श्रूयासं स्वाहा । ओ३म् पृथिव्यपतेषो चायवा काशानि मे शुद्धयन्ताम् ।
 ज्योतिरहं० ओ३म् प्रत्यहंकार बुद्धिमनः ओजानि मे शुद्धयन्ताम् ।
 ज्योति० ओ३म् शब्द स्पर्श रूप रस गंधाकाशानि मे शुद्धयन्ताम्
 ज्योति० । ओ३म् वायु तेज सलिल भूस्मात्प्रवो मे शुद्धयन्ताम् ज्योति० ।
 ओ३म् त्वह्म चक्षु जिह्वा घ्राण चचांसि मे शुद्धयन्ताम् ज्योतिरहं० ।
 ओ३म् पाणिपद पायू प्रस्थ शब्दानि मे शुद्धयन्ताम् ज्योतिरहं विरजा
 विपाम्ना श्रूयासं स्वाहा ॥ इत्यात्यन्तत्व शुद्धिः ॥ ततः मंडप बाले

हृद्याने-मडले विधाय- बहुक्ताय-बलिं दयात् । मंडलं वाचादिभिः सम-
 स्य । तत्र वदतादि बलिं द्रव्यं संस्थाप्य । पाद्यं समर्पयामि एष गन्धः
 एतानक्षतानि सानि पुष्पाणि समर्पयामि वं बहुकायनमः । बहुक प्रीति-
 कारक वलिद्रव्यायनमः । एवं सम्पूज्य । ओरेम् ए स्त्रिद्विदेवी पुत्र कपि-
 श जटाभार भास्वर ज्वला मुह्य सर्वं विद्यमानाद्यापर सर्वोपचार सहित
 बलिं गृह्ण स्वाहा । इत्यनामिकां गुप्त्रयोगेन जलं त्यजेत् । पुष्पं गृहीत्वा
 ओरेम् ऊर्ध्वं ब्रह्माण्डतो यदि विगत सुतले भूतले निष्कलेवा पानाले
 बानलेधा सलिल पवन योग्येनतत्र स्थिताया क्षेत्रे पीठोपपीठादिपुकुन
 सुपदा पुष्प धूपादिके न प्रीता देव्यः सदाताः शुभबलि विधिना यान्तु
 द्वेवेन्द्र तुल्याः । बहुक्तायनमः । ततः आग्नये-पूर्वन्मण्डलादि विधि
 कृत्वा द्रव्यंन संस्थाप्य प्रपूज्य ऊं वां यौं धूं धूं यौं वः योगिनिभ्यः नमः
 स्वाहा । इति कनिष्ठिकां गुप्त्र योगेन जलं त्यजेत् । ऊं ऊर्ध्वं ब्रह्माण्डं ।
 योगिनीभ्योनमः । ततः वायव्ये-पूर्वं वन्मण्डलं कृत्वा द्रव्यादिकं च
 संस्थाप्य पायादिभिः सम्पूज्य ऊं सां क्षीं क्षूं क्षौं क्षां क्षाक्ष्णपाल धूप
 दीपादि सधित बलिं गृह्ण स्वाहा । हस्तं गुप्त्र तर्जनी योगेन जलं त्यजे-

त् । ऊँ ऊर्ध्वं ब्रह्माण्डं । क्षेत्रगालाथनमः । नैऋत्ये-पूर्ववन्मंडलं कृत्या
 द्रव्यं च संस्थाप्य लम्बय ऊँ मां गीं मूं वरदं गणपते सर्वजन-मेव आ
 मानय सर्वोपचार सन्ति बलि गृह्यं स्वाहा । इति मुष्टिप्रथम स्थौगुलि
 ना ऊलै त्यजेत् ॥ ऊँ ऊर्ध्वं ब्रह्माण्डं । गणपतये नमः । ततो वास आगे ।
 साधार पात्रं संस्थाप्य तस्मिन्मंडलं विरच्य पूर्ववद्भवकर्म बलि द्रव्यं च
 संस्थाप्य प्रबुध्य । ओ३म् ह्रीं सर्वविद्या कुरक्षः सर्वं भूतभ्यो ह्युफद्
 स्वाहा । इति तत्त्व छुद्रया जलै त्यजेत् । ऊँ ऊर्ध्वं ब्रह्माण्डं सर्वभूते-
 भ्योनमः । इति बलि प्रयोगः ॥ ततः हस्तौपादे प्रक्षाल्य शुद्धोदकेनाचू-
 र्म्य । वैज्रादिकस्य प्राण प्रलिष्टौ कुर्यात् ॥ पंचगव्येन पंचामृतेन वा, यंत्रो
 यथा ओ३म् अस्य श्री प्राण प्रतिष्ठा मंत्रस्य ब्रह्मा विष्णु महेश्वरा अष-
 षः शुक्लजुः सामार्थत्वाणि ईदमि क्रिया मय वपुः प्राणा रव्या देवता
 आँ नजिं ही वाक्तेः कीर्तितं अस्याँ यंत्रादिकस्य नूतन सृत्तौ प्राण प्र-
 तिष्ठापने विनियोगः ॥ अनधिकौ शुष्ठ योगेन । ओ३म् आँ हीं कौं यैं रै
 लै वं शै वै सँ हौं ऊँ क्षँ सँ हँ सः हीं ऊँ हँ सः श्री दक्षिण कालिकायाः
 पटकोण गर्भं त्रिकोण त्रयाब्जं दलं भूपुरात्मकं यंत्रस्य प्राणा इह प्राणाः

पुनश्च ॥ ओ३म् औं ह्रीं कौं श्री देव्याः जीव इति स्थितः ॥ पुनः ॥ ऊँ
 आं ह्रीं कौं श्री देव्याः सर्वेन्द्रियाणि इह स्थिताणि ॥ अथ च ॥ ओ३म्
 एां ह्रीं कौं श्री देव्याः षट्कोणं गर्भं त्रिकोणं त्रयः षट् बलं सुगुणात्मकं
 चतुर्भुजं चतुर्भुजः चक्षुः श्रोत्रं जिह्वा प्राण प्राण पाणि पाद पायू पश्चा-
 द्दिग्गजं चतुर्दिग्गजं त्रिष्टन्तु स्वाहा ॥ ततः ॥ ओ३म् संज्ञं राजाय विदु-
 र्गं ॥ ओ३म् तन्मो संज्ञः प्रयोदयात् । इति दशधा जप्त्वा ।
 ओ३म् पुनश्च ॥ ओ३म् संज्ञं राजाय विदु-
 र्गं ॥ ओ३म् तन्मो संज्ञः प्रयोदयात् । इति दशधा जप्त्वा ।
 भ्योनमः । इति भजेण पाद्यादिभिः क्षम्पूजयेत् ॥ ततः इत्ता क्षत पुष्प
 पुञ्जैः ॥ ऊँ जयायै नमः । ऊँ विजयायै नमः । ऊँ अजितायै नमः । ऊँ अ-
 राजितायै नमः । ऊँ नित्यायै नमः । ऊँ विलासिन्यै नमः । ऊँ दोग्ध्रै नमः ।
 ऊँ अपौरयै नमः । ऊँ भगलायै नमः । इति पीठ द्वास्तिसहस्रं । ऊँ ह्रीं
 कालिकायै नमः । ऊँ ह्रीं सदाशिव महोत्त पद्म/समे नमः ॥
 ततः पुण्याक्षत पुञ्जं निधाय देवीं ध्यायेत् ॥ ओ३म् कराल बदनां घोरां
 भुक्तां केशीं चतुर्भुजां । कालिकां दक्षिणां दिव्यां सुंदरालां विभूषितां
 सखाः छिन्न शिखणं वामो धर्वाक्षः करां बुभुक्षां । कालिकां दक्षिणां

दिव्यां शुद्धमाला विभूषिताम् । अभयं वरदं चैव दक्षिणा देह्यं पाणि-
 काम् । महाभेद्य प्रभाश्यामां तथा चैव दिगंवराम् । कंठाव सक्तं दुण्डा-
 ली गल दुधिर चर्चिताम् । कर्णावतै सतानीत श्रवणुभ्य अग्रानकम् ।
 घोरे दंष्ट्राकरा लास्यौ पीनोन्न तपयो धराम् । शवानौ करैः क्षेपतैः
 कृत कांचौ हसन्सुखीम् । दन्तुरौ दक्षिण व्यापि मुक्त लम्ब कपोत्रयाम्
 शबरूप महा देव हृदयोपरि संस्थिताम् । शिवाभिर्घोर स्यामिद्वचतुर्दि-
 क्षु समन्विताम् । महा कालेन साद्धौर्द्धं मुपविष्ट रत्नाश्रुताम् । सुस्र-
 प्रसन्न वदनां स्मेरानन सरोरुहाम् । एवं सौर्वितयेधौ इन्द्रशाना लय-
 चासिनीम् । श्रीदक्षिण कालिका घेगमः । अथावाहनम् । ओ ३म् आत्म-
 संस्था मजौ शुद्धौ त्वामहं परमेश्वरी । आरण्य मित हव्यौश मूर्त्ता वा-
 वाहया म्वहम् । अभगवति दक्षिणे कालिके इहागच्छ ॥ पुनः ॥
 ॐ देवेशि अस्ति तुलभे परिवार समन्विते । यावत्तच्चौ पूजयिष्यामि
 तावत्तु सुस्थिरा भव । तवैवं महिमा मूर्त्तिस्तथा त्वौ सदैवौ च भो
 भक्तिस्नेह समा कृष्टा दीपयत्स्नापयाम्यहम् । आसनाय पुष्पादिकै
 निवेदयामि । श्रीदक्षिण कालिकायै नमः । इति प्रतिमंत्रान्ते लक्ष्म्यस्वम् ।

पुनः । ओ३म् लस्मिन् वरासने देवी सुखासीने धाराम्बिके । प्रतिष्ठिता
 भवे सातर्व प्रसदि परमेस्वरी । भगवति दक्षिण कालिके इह प्रतिष्ठिता
 भव ॥ पुनः । ओ३म् अनन्या तत्र देवेशि मुक्ति शक्ति रिपंचने । सा
 निधयै कुरुतस्या तत्र भक्तानु ग्रह तत्परे । श्रीभगवति इह सन्निधेदि
 भव । पुनश्च । ओ३म् आज्ञया तवदेवेशि कृपाभ्यो धेगुणाश्चतुष ।
 आत्मना चैव ह्यसौ त्वां मरुगदि महेस्वरि । श्रीदक्षिण कालिकाय नमः ।
 श्रीभगवति इह सन्निरुध्यत् । पुनश्च । ओ३म् अज्ञानादुर्मन सत्वा द्वा
 वैकल्या साधकस्य च । सम ऊन भवेत्कृत्यै तदाभ्यभि सुरवीभव । श्री
 भगवति इह सम्मुखिभव । पुनरपि । ओ३म् दक्षपिचूष वर्षिण्या पूरये
 यत्र बिष्टरम् । मूर्त्तीना यज्ञ सम्पूतौ स्थिराभव महेस्वरि । श्रीभगवति
 इह सुस्थिरा भव । अथपुष्पाक्षतैः देवताभिः षडङ्गम्बा सं कुर्यात् । ओ३म्
 कौ हुदसायनसः । ओ३म् कौ शिरेसे स्वाहा । ओ३म् कौ शिखावैवषट्
 ओ३म् कौ च्चवायदुस । ओ३म् कौ नेत्र त्रयाय वौषट् । ओ३म् कः अ
 स्वायफट् । ततः । ओ३म् स्वभक्त बाङ् मनश्चक्षू श्रोत्र पूरयि तस्थिन
 स्वतेज पंचरेणानु धिष्ठिता भव सर्वतः । श्रीदक्षिण कालिके इह शब

शक्ति वेष्टिता भव । ततः धेनु मुद्रयाऽ मृती कृत्य महा योनिं मुद्रिया
 परसी कृत्य । अजलिं च ध्या । ऊं यस्या दर्शनं मिच्छन्ति देवाः । गामिष्टि
 सिद्धये । तस्यैव परमेशान्ये आगतं स्वागतं चमे ॥ आगता देव देवोक्षि
 सुस्यागत मिदं पुनः । श्रीकालिके नवेर सुसूत्रगतम् ॥ अथ श्रीदेव्यध्या
 मनेन त्रिः प्रोक्षणम् । यथा । ओ३म् आँ ह्रीं क्लीं यँ रँ लँ वँ शौं पैँ सँ हौं
 ऊँ क्षौं सँ ह्रसः ह्रीं ऊँ ह्रसः श्रीरक्षिण कालि कायाः प्राणा इह प्राणाः
 पुन अनेनैव मंत्रेण श्रीदेव्याः जीव इह स्थितः । पुनश्च । अनेनैव मंत्रेण
 श्रीरक्षिण कालिकायाः सर्वोद्दिष्टाणि इह स्थितानि । इति । तत अना-
 भिका गुष्ट योगेन । प्राण प्रतिष्ठा मुद्रया अनेनैव मंत्रेण श्रीभगवत्याः
 पञ्चमनः स्तवकू चक्षु श्रोत्र जिह्वाघ्राण प्राण पाणि पाद पायू पस्थानि
 हृद्बागन्तय सुभ्रू चिरं तिष्ठन्तु समाहा । ततः महायोगिनि सुद्रा प्रदर्शयेत्
 ततः देवीध्यात्वा । मौनी भूत्वा पञ्चधारं पुष्पं जलिंदद्यात् । आदौ पाद्यो
 ततः जातुली । तृतीयं नाभौ । चतुर्थं हृदये । पञ्चमं मस्तके । ततः
 पाद्यं पात्रं जलम् । ओ३म् यद्गतिं लेशं सम्यक्तात्पूरयानन्दं सम्भव ।
 तायेते चरणं पाद्यं भुक्ताय कल्पये । इदं पाद्यं श्रीरक्षिण

कालिकायै निवेदयामि अथाचमनीयम् । ऊँ नन्दाना मणि वेदाय देवाणां
 देवतात्मने । आचमं कल्पयामीदि गृहानां शुद्धि देतये । इदं आच-
 मनीयं श्रीदक्षिणा कालिकायै निवेदयामि ॥ अथमधुपर्कम् ॥ ओ३म्
 सर्वं कालुष्य हिनोमै परिवृणो सुखात्मने । मधुपर्कमिदं देवि कल्पामि
 प्रसीदसे । इदं मधुपर्कं श्रीदक्षिणः ॥ अथपंचामृतम् ॥ ओ३म् पंचामृतं
 महोदिव्यं नाना गंधं समन्वितम् । कुपया देव देवेशि गृहाणा सुरन-
 यिके ॥ इदं पंचामृतं श्रीदक्षिः ॥ अथाष्टमम् ॥ ओ३म् तापत्रय हरं
 दिव्यं परमानन्द लक्षणम् । तापत्रय विनिर्मुक्तं तवाद्यं कल्पवा म्यहम् ।
 इदमद्यैदं श्रीदक्षिणः ॥ अथोद्वर्तनम् ॥ ओ३म् स्नेहं गृहाणस्ते हेन
 लोकमात्महाशये । सर्वं लोकेषु शुद्धात्मना ददामि स्नेहं सुतामम् ।
 उद्धर्तमर्थमिदं हरिद्रादि चूर्णं तैल गुन आदक्षिः ॥ अथसंनानीयजल-
 म् । ओ३म् परमानन्द बोधाब्धि निमग्न निज मूर्त्तये । साँगोषांगमिदं
 स्नानं कल्पया म्यह नीश्वरि । इदं स्नानीय जलं श्रीदक्षिणाः ॥ अथ
 वस्त्रम् ॥ ओ३म् मयास्त्रिपत्र पठन्न निज गुह्यास्तेजसे । निवारणाय
 विज्ञास वासस्ते कल्पयाम्यहम् ॥ इदं वस्त्रयुग्मं श्रीदक्षिणाः ॥ अथा-

तुरीयम् ॥ ओ३म् यामाश्रित्य महादेवो जगत्सहाराकारकः । तस्मै
 परब्रह्मान्यै कल्पयाम्युत्तरियकम् ॥ इदमुत्तरायं श्रीदक्षिण० ॥ अथ
 भूषणानि ॥ ओ३म् स्वभाव सुंदरां गायै नाना शक्त्या श्रितेशिवे ।
 भूषणानि विचित्राणि कल्पयाम्य मराचते ॥ भूषणामवे रजनादि
 द्रव्यं वा श्रीदक्षिणा० ॥ अथ सौभाग्यं द्रव्यं ॥ ओ३म् हरिद्रां कुकुमचैवे
 सिंदूरं कज्जलान्वितम् सौभाग्य द्रव्यमादर्यं गृहाण सुर पूजिते । इदं
 सौभाग्य द्रव्यं श्रीदक्षिण कालि० ॥ अथगन्धम् ॥ ओ३म् परमानन्द
 सौभाग्य परिपूर्णं विगन्तरे गृहाण परमं गंधं कुपया परमेश्वरि । इदं
 नन्दनादि गन्धं श्रीदक्षिण० । अथाक्षतान् ॥ ओ३म् अक्षयान्धवलान्
 देवि स्वर्णरीप्य सधी कृतान् । गृहाण जगदीशाने प्रसीद परमेश्वरी ।
 ओ३म् सांगायै सपरिवारायै सायुधायै रुबल वाहनार्थे श्रीदक्षिण
 कालिकाधिनमः निषेदयामि ॥ अथपुष्पाणि ॥ ओ३म् तुरीय वनसंभूतै
 नाना गंध मनोहरम् । आनन्द सौरभं पुष्पं गुह्यनामिदं धुननम् ।
 एतानि पुष्पाणि श्रीदक्षि० । अथ पुष्पमाला ॥ ओ३म् रेवतीनका व
 कुल चम्पक पाठलान्नैः पुन्नाग जाति करवीर लवंगपुष्पः । यानिनिता

च सुरभी युत मलिकामि स्वामर्पयामि लगदीश्वरि मे प्रसीद ।
 सौभाग्यार्थं मिसौ पुष्पमालौ श्रीदक्षिण० ॥ अथ धूमम् ॥ ओ३म् नाना
 सुगन्धि समिश्रं गन्धाद्वयं सुमनोहरम् । आघ्रयं सर्वदेवानां धूं गृह्हर
 प्रिये । धूपमाघ्रापयामि श्रीदक्षि० । अथ दीपम् ॥ ओ३म् सुप्रकाशो महा-
 दीपः सर्वतस्तिस्मरपह । सवाखाभवतरे ज्योतिर्दीपोऽयं प्रति गृह्यनाम्
 दीपं दर्शयामि श्रीदक्षिण० ॥ अथ नैवेद्यम् ॥ ओ३म् सत्पात्र सिद्धं सह-
 विविधविधानैक भक्षणम् । निवेदयामि देवोशी कृपयास्त्वं गृहाण तत् ।
 ओ३म् प्राणाय स्वाहा । ओ३म् अपानाय स्वाहा । ओ३म् समानाय
 स्वाहा । ओ३म् ऊदानाय स्वाहा । ओ३म् यानाय स्वाहा । इति पंच
 आस सुवां दर्शयेत् ॥ अघ्येपानीयम् ॥ ओ३म् समस्त देवदेवेशि स्वर्गा
 वसि करै परम । अखंडा नन्द संपूर्णौ गृहाण जल मुसमन् ॥ अखंड
 तृप्त्यर्थं सिद्धं जलं श्रीदक्षिण० ॥ पुनर्जलम् ॥ ओ३म् तुगन्धि मिश्रितं
 वारि गृहाण सुर पूजिते । करानन बिभुद्वन्द्वं पुनस्तोष्यं दद्यामि ते ।
 करो द्वन्द्वनाथ सुख प्रक्षालनार्थं च चन्दन मिश्रित जलं श्रीदक्षिण० ॥
 अथ ताम्बूलम् ॥ ओ३म् एलाल वंग कपूर नागवल्लिदलपुतम् । पूगभागे

म्याँ श्रीपादुकाँ पूजयामि तर्पयामि नमः । ओ३म महादेवानन्द नाथेह
 गच्छेहतिष्ठ महादेवानन्द नाथे श्रीपादुकाँ । ओ३म त्रिपुरानन्द नाथे-
 हागच्छेहतिष्ठ त्रिपुरानन्द नाथे श्रीपादुकाँ । ओ३म भैरवानन्द नाथे
 हाग । भैरवानन्द नाथे श्रीपा० ॥ कृतः सिद्धान्तपूजयेत् ॥ ओ३म
 ब्रह्मानन्द नाथे हाग० । ब्रह्मानन्द नाथे श्रीपादुकाँ । ओ३म पूर्णदेवा-
 नन्द नाथेहाग० । पूर्णदेवानन्द नाथे श्रीपादु० । ओ३म चलचिन्सानन्द
 नाथेहाग० । चलचिन्सानन्द नाथे श्रीपादु० । ओ३म कुमारानन्द नाथे-
 हाग० । कुमारानन्द नाथे श्रीपादु० । ओ३म चला चला नन्द नाथे
 हाग० । चला चला नन्द नाथे श्रीपादु० । ओ३म कौद्यानन्द नाथेहाग० ।
 कौद्यानन्द नाथे श्रीपादु० । ओ३म वरदानन्द नाथेहाग० । वरदानन्द
 नाथे श्रीपादु० । ओ३म स्मरदीपानन्द नाथेहाग० । स्मरदीपानन्द
 नाथे श्रीपादु० । ओ३म मायाम्ब इहाग० । मायाम्बा श्रीपादु० ।
 ओ३म मायावस्यम्ब इहाग० । मायावस्यम्बा श्रीपादुकाँ । पाद्या-
 दिसि नैवेद्यान्तै पूजयेत् श्रीदक्षिण कालिकायै नमः ॥ अथ ज्ञानबौद्या-
 न्तपूजयेत् ओ३म विमलानन्द नाथेहाग० विमलानन्द नाथे श्रीपादु० ।

ॐ कुशलानन्द नाथे हाग० कुशलानन्द नाथे श्रीपादुक्तौ ॥ ॐ श्रीमत्सेना
 नन्द नाथे हाग० । श्रीमत्सेना नन्द नाथे श्रीपादुक्तौ० । ॐ सुधाकरानन्द
 नाथे हाग० सुधाकरानन्द नाथे श्रीपा० ॐ प्रह्लादानन्द नाथे हाग० प्रह्ला-
 दानन्द नाथे श्रीपादु० । ॐ सनकानन्द नाथे हाग० सनकानन्द नाथे श्री
 पादु० । ॐ वशिष्ठा नन्द नाथे हाग० वशिष्ठानन्द नाथे श्रीपा० । ॐ
 बोधानन्द नाथे हाग० बोधानन्द नाथे श्रीपा० । ॐ मतिानन्द नाथे हाग०
 मतिानन्द नाथे श्रीपा० । ॐ गोरक्षानन्द नाथे हाग० गोरक्षानन्द
 नाथे श्रीपा० । ॐ भोजदेवानन्द नाथे हाग० भोजदेवानन्द नाथे श्रीपा० ।
 ॐ प्रजापत्यानन्द नाथे हाग० प्रजापत्यानन्द नाथे श्रीपा० । ॐ मूलदेवा
 नन्द नाथे हाग० मूलदेवानन्द नाथे श्रीपा० । ॐ रन्तिदेवानन्द नाथे
 हाग० रन्तिदेवानन्द नाथे श्रीपादु० । ॐ विघ्नेश्वरानन्द नाथे हाग०
 विघ्नेश्वरानन्द नाथे श्रीपा० । ॐ हुताशनानन्द नाथे हाग० हुताशना
 नन्द नाथे श्रीपादु० ॐ समयानन्द नाथे हाग० समयानन्द नाथे श्रीपा०
 ॐ सतोषानन्द नाथे हाग० सतोषानन्द नाथे श्रीपादुक्तौ पूजया० । ततो
 निज गुरुं दधात्वा ॥ पाद्यादिभिर्नैवेद्यान्तं सम्पूज्य । पाद्यादीनि सस्य-

यन्नि अदक्षिण कालिदायै नमः इति ॥ अद्ययासुतेन ॥ अर्थाष्टमिद्वि
 म्मेदेहि शरणान्न पति के । अदस्यात्समये तुभ्यं इदमा वरणाचनम् ॥
 इदमा वरणाचनं अदीदृश्याः वामहस्ते सम्पण्यामित्यमः ॥ तत्तरहिम वृन्द
 देवान्समरेत् । पुण्यादलिवध्या ॥ कै नदी इयाद्या असिहर । पुण्ड्रमाला
 विश्रुविनाः । तर्जनी वामहस्तेन धारयैत्य इदम स्मिताः इति ध्यातव्य ।
 तत्तरनयेत् । बाह्य त्रिकोण सम्मुखे । कै कालिदागं । काली श्रीपादुकां
 पूजं । वामे-कै कपालिनी हागं । कपालिनीं श्रीपा० । कै कुल्ल इहागं ।
 कुल्लौ श्रीपा० । तद्वत्तस्त्रिकोणे सम्मुखे । क हुरु कुल्ल इहागं । हुरु
 कुल्ला श्रीपा० । वामे-कै विरोधिनी हागं । विरोधिनीं श्रीपा० । दक्षे-
 कै विप्रचित्त इहागं । विप्रचित्तां श्रीपादुकां । तद्वत्तस्त्रिकोणे सम्मुखे-
 कै उग्र इहागं । उग्रौ श्रीपा० । वामे-कै उग्रप्रभ इहागं । उग्रप्रभौ श्री
 पादु० । दक्षे-कै क्षीस इहागं । क्षीसौ श्रीपा० । तद्वत्तस्त्रिकोणे सम्मुखे-
 कै मात्र इहागं । मात्रौ श्रीपा० । वामे-मुद्र इहागं । मुद्रौ श्रीपा० । दक्षे
 कै मित्र इहागं । मित्रौ श्रीपा० । तद्वत्तस्त्रिकोणे सम्मुखे-कै नील इहागं
 नीलौ श्रीपा० । वामे-कै धन इहागं । धनौ श्रीपादु० । दक्षे-कै बलाक

इहाग० बलाकाँ अपाहुवे ॥ ततो देव्याः दक्षिणे—ऊँ ह्रीँ श्रीँ ह्रीँ ह्रीँ
 महाकालाय ह्रीँ महादेवाय क्लीं कालिकायै ह्रीँ इति भूमेण सङ्गा काले
 पूजयेत् ॥ पाद्यादिभिर्नैवेद्यान्तं पुर्व्ववत्सम्पूज्य ॥ ध्यानम् ॥ ऊँ अलना
 द्विनिर्भैदेवै विगकेश द्वियाहुकम् । आशाम्बरै सर्वं श्रूषा श्रूषितं प्रगमा-
 मितम् । इति मङ्गलं ध्यात्वा । पुनः पाद्यादिना सम्पूज्य । अर्घ्या-
 मृत्येन । ऊँ अभीष्ट सिद्धिम्ने देहि शरणागत पालिके । भक्त्या समर्पये
 तुभ्य० इदम् आवरणावर्धनं श्रीदक्षिण कालिकायाः वाम हस्ते समर्प० ॥
 ततोऽष्ट शक्ती रष्टदले पूजयेत् ॥ पूर्व्वे—ऊँ अष्टाणीहाग० ऊँ अष्टाणी
 श्रीपा० । अग्निकोणे—ई नारायणी हाग० ऊँ नारायणी श्रीपा० । दक्षिणे
 ऊँ सार्वेश्वरी हाग० ऊँ सार्वेश्वरी श्रीपा० । नैर्ऋत्यै—ऊँ चातुष्ट इहाग०
 ऊँ चातुष्टा श्रीपा० । पश्चिमे—लृ कौमारी हाग० ऊँ कौमारी श्रीपा० ।
 वायव्ये—ऐ अपराजित इहाग० । ऊँ अपराजिता श्रीपा० । उत्तरे—औ
 वाराहीहाग० । ऊँ वाराही श्रीपाहु० । ईशाने—अः नारमिणीहाग० ऊँ
 नारमिणि श्रीपा० अथ ध्यायेत् ॥ ऊँ दंडकमंडलु पञ्चात्साक्ष श्रुञ्ज
 म्महाभक्त । विश्रुती कसक च्छायां शार्ङ्गी कृष्णा जिम उवला ॥ ऊँ चक्रं

घंटा कपालं च शंखं च दधती करैः । बन्धूक पुष्प संकाशा वैष्णवी काम
 दायिनी ॥ ॐ शूलं परदण्डं क्षुद्रं दुन्दुभी नृकरोटिकाम् । वहन्तीहिम
 संकाशा ईश्वरी कामदायिनी ॥ ॐ अंकुशं दडं खड्गं गंपाशं च दधती
 करैः । बन्धूक पुष्प संकाशा कुमारी काम दायिनी ॥ ॐ मुशलं करवालं
 च खट्वाकं दधती हलम् । करैश्चतुर्भारिणी ध्येया काल छमलविः ॥ ॐ
 अंकुशैस्तो मरं विदधुत् कुलिशं विभ्रती करैः । दंष्ट्र नील निभेन्द्राणी
 ध्येया सर्वं समृद्धिदा ॥ ॐ शूलं कृपाणं नृशिरः कपालं दधती करैः ।
 सुडस्त्रञ्चू अडिता ध्येया चांगुड रक्त विग्रहा ॥ ॐ अक्षस्त्रजं धातुपूर
 कपालं दधती करैः । बाह्वेनी लिङ्ग भद्राणा मोह नक्षत्री मभीरिता ॥
 इति ध्यात्वा ॥ पाद्या दीपि समर्पयामि श्रीदक्षिण कालिकायै नमः इति
 सम्पूजये ॥ ततोऽर्घ्याभितेन ॥ ॐ अभय सिद्धिमे देहि कारणा ॥ इदं
 मावरणाचनं श्रीदक्षिण कालिकायाः वामहस्ते समं ॥ ततो यैत्र चाल्य
 इन्द्रादीनन्पूजयेत् ॥ आदौ ध्यायेत् ॥ ॐ ऐरावत समारः मिन्द्रं विदधा
 पूजितम् । शचीपतिं यज्ञपतिं वस्त्र हस्तं महाबलम् ॥ ॐ शक्तिहर रक्त
 वर्णं त्रिनेत्रं मेघुवाहनम् । तोमरं व्यजनं गव्य पात्रं विभ्रं मणिनकम् ॥

ॐ दण्डपाशधरं द्याम धर्मराजं महाद्युतिम् । नराक्षहि सभा खड्गं
 शमनं कालिखपिणम् ॥ ॐ निर्वृतिं द्याम वर्णं च सायुधं प्रेनं बाह्वगम् ।
 राक्षसाधिपतिं देवं खग हस्तं महाबलं ॥ ॐ वरुणं पात्राहस्तं च भद्रम्
 भकरं वाहनम् । सागराधिपतिं शुद्ध वर्णं त्रिशुबेनद्वरम् ॥ ॐ मृगाखड्गं
 नील वर्णं वायुमैकुश धारिणम् । धावद्वाराणि पृष्ठस्थ त्रिलोचनांतर
 चारिणम् ॥ ॐ गदाहस्तं द्याम वर्णं कुर्वे मर्दवाहनम् । धवद्वयैवक
 सखं नानालंकार भूषितम् ॥ ॐ त्रिनेत्रं गौर वर्णं च ईशानं दृषवाहनम्
 शूलहस्तं महादेवं चन्द्रमौलिं जटाधरम् ॥ ॐ ईसाखड्गं चतुर्वक्त्रं ब्रह्माणं
 कमलासनम् । अक्षनालां स्तुवं पुस्तं धारयंतप कर्मबलम् ॥ ॐ शंख
 चक्र गदा पद्म धारिणम् दैत्य सूदनम् । नानालंकार सयुक्तं द्यामं गरुड
 बाहनम् । श्रीदिक पालेभ्योनमः ॥ इति ध्यात्वा ॥ मधुपर्केण तर्पयेत् ।
 यथा पूर्वादिता वामावर्त्तेन । ॐ लंहद्र इहागं इन्द्रं श्रीपादुं ओ३म् रं
 ब्रह्महागं वह्निं श्रीपा० । ओ३म् धं यमेहागं यमं श्रीपादुं ओ३म् धं
 निर्वृतिं इहागं निर्वृतिं श्रीपा० । ओ३म् बं वरुणे हागं वरुणं श्रीपा०
 ओ३म् यं वायवी हागं वायुं श्रीपा० । ओ३म् दं कुर्वे हागं ॥

श्रीपा० । ओ३म् ह्रीं ईशाने हाग० ईशानं श्रीपादु० । ओ३म् ह्रीं ब्रह्म
 हाग० ब्रह्माणम् श्रीपा० । ओ३म् विष्णु इहाग० विष्णु श्रीपा० पाद्या
 क्षीनि समर्पयामि । दिगपालेभ्योनमः । इतिसम्पूज्य । अर्घ्याभूतेन ॥ ऊँ
 अभीष्ट सिद्धिस्मे देहि शरणा० इदम्माधरणार्चनम् श्रीदक्षिण कालि० ॥
 ततस्तत्संस्थले ऽस्त्राणि च पूजयेत् ॥ ओ३म् वै वज्रहाग० वज्रं श्रीपा० ।
 ओ३म् शं शक्तिं इहाग० शक्तिं श्रीपा० । ओ३म् दं दण्डेहाग० दण्डम्
 श्रीपा० । ओ३म् खं खगेहाग० खगं श्रीपा० । ओ३म् पं पाशेहाग० पाशं
 श्रीपादु० । ओ३म् अँ अक्षुक्षो हाग० अक्षुक्षम् श्रीपा० । ओ३म् गं गदे
 हाग० गदां श्रीपा० ओ३म् द्य शूलेहाग० शूलं श्रीपा० । ओ३म् पं पद्मे
 हाग० पद्मम् श्रीपा० ओ३म् च चक्रेहाग० चक्रम् श्रीपादु० ॥ पाद्यादिभि
 सम्पूज्य ॥ अर्घ्याभूतेन ॥ ओ३म् अभीष्ट मि० । इदम्माधरणार्चनम् श्री
 देव्याः वामहस्ते समर्पयामि ॥ ततो यन्त्राग्रे भैरवाम्पूजयेत् ॥ आद्यो
 ध्यानम् ॥ ओ३म् भीषणस्य विगर्भनमस्तु चंद्र विश्रुषितम् । स्फटिकाभ
 क्रैकणादि भूषा द्यात समायुतम् । अष्ट वर्षं वयस्कं च क्षुतलोत्पलसितम्
 भजे । धारसतम् दण्ड शूले भैरवादि समायुतम् इतिष्टुथास्त्रा ॥ ततस्त-

पयेत् ॥ ऊँ ऐं ह्रीं अं अलिनांगं भैरवे हागं ॥ अलिनांगं भैरवं श्रीपा० ।
 ऊँ ऐं ह्रीं ईं रुद्रभैरवे हागं ॥ रुद्रभैरवं श्रीपा० । ऊँ ऐं ह्रीं उं वज्रभैरवे
 हागं ॥ वज्रभैरवं श्रीपा० । ऊँ ऐं ह्रीं ऋं कोप भैरवे हागं ॥ कोप भैरवे
 श्रीपादुक्तं ॥ ऊँ ऐं ह्रीं लुं उन्मत्त भैरवे हागं ॥ उन्मत्त भैरवं श्रीपादु० ।
 ऊँ ऐं ह्रीं एं कपाली भैरवे हागं ॥ कपाली भैरवं श्रीपादु० । ऊँ ऐं ह्रीं ओं
 अषण भैरवे हागं ॥ अषण भैरवं श्रीपादु० । ऊँ ऐं ह्रीं अं संहार भैरवे
 हागं ॥ संहार भैरवं श्रीपा० ॥ पाद्यादिभिः सम्पूज्य ॥ ततो बामावर्त्ते
 नाष्ट भैरवीः पूजयेत् ॥ ध्यानम्—ऊँ भावयेच्च महादेवी चन्द्रकेटि
 मुत्तप्रभाम् । हिस कुन्देन्दु धवलं पंच वक्त्रं त्रिलोचनाम् ॥ अष्टादश
 भुजैर्मुक्तौ सर्वानन्द करोष्वनाम् । प्रदसन्तीं विशालाक्षीं वदेवस्य सम्पु-
 ण्णम् ॥ इति दशहागं ॥ तर्पयेत् ॥ ऊँ श्रीभैरवी हागं ॥ श्रीभैरवी श्रीपादु० ।
 ऊँ अक्षोभैरवी हागं ॥ महाभैरवी श्रीपा० । ऊँ सिंह भैरवी हागं ॥ सिंह
 भैरवी श्रीपा० । ऊँ धूम्र भैरवी हागं ॥ धूम्र भैरवी श्रीपा० । ऊँ भीम
 भैरवी हागं ॥ भीम भैरवी श्रीपा० । ऊँ उन्मत्त भैरवी हागं ॥ उन्मत्त
 भैरवी हागं ॥ ऊँ वज्रभैरवी हागं ॥ वज्रभैरवी श्रीपा० ।

ऊँ लोहिन्यै रवी हाग मोहन भैरवी श्रीपा० । पायःत्रिभिर्भैरवपूज्य ॥
 अर्घ्याभ्युत्तेन ॥ ऊँ अभीष्ट सिद्धिर्मे देहि० इदमावर्षाय चैतद् श्रीदेव्यः
 वासहस्ते समर्पयामि ॥ ततः देव्याः कामोद्धरस्ते ॥ ऊँ ह्यै मंगे हाग०
 खगं श्रीपा० । तदधः । ऊँ मं दुष्टेऽशः सुष्टं श्रीपा० दक्षादधै । ऊँ अ
 वस्ये हाग० अमयं श्रीपा० । तदधः । ऊँ धं चरेदान० वरं श्रीपा० ॥
 पुनः पार्थादिभिः सम्पूज्य ॥ अर्घ्याभ्युत्तेन ॥ ऊँ अभीष्ट सिद्धिर्मे देहि
 शरणागत पालिके । भक्त्या समर्पये तुभ्यमिदं चरणार्चनम् । इदं
 चरणार्चनम् श्रीदक्षिण कालिकायाः नामहस्तं समर्पयामि ॥ ततः मौनी
 भूत्वा ध्यान पूर्वकं पुष्पांजलि त्रये देव्या पादयोर्दद्यात् ॥ ततः पूर्वोक्त
 जङ्गन्यासं कुर्यात् ॥ तद्यथा ॥ ऊँ क्रां हृदयान्नमः । ऊँ क्रीं हिरसे
 त्वाहा । ऊँ कं शिखायैवपद् । ऊँ क्लौं कवचाय हुस् । ऊँ कौं नेत्रत्रयाय
 बोधे । ऊँ क. आस्त्राय फद् ॥ ततः ध्यानाय रथितेज ॥ ऊँ क्रीं श्रीं हृदक्षि
 णं कालीं देवीं तर्पयामिनमः । इति दशधा तर्पणेन ॥ ततः पादयन्त्राक्षन
 पुष्पं धृतं दीपं त्रैवेद्यादिना देवीं सम्पूज्य । पूजान्त्रे चामरैः । कर्पू-
 रानिदं नैराजनं च कुर्यात् ॥ ततः पुष्पांजलिं मुनीत्वा । ऊँ खगं चक्र

गदेपु० ॥ १ ॥ ॐ अक्षस्त्रम् परम् ॥ १ ॥ ॐ घटाक्षू न हलानि ज्ञेयं ॥
 इति त्रीन्युष्णौजलाग्निदेवदेवत् ॥ नानाचमनस्तुत्य ॥ ओदेव्यः स्तुतमं
 नष्टोत्तर ज्ञातं जपेत् ॥ ॐ कौं अदिक्षिण कालिकायै नमः इति वा प्र नम्य ॥
 पदाक्षिणां कुर्यात् ॥ ॐ पदे पदेया परिपु नतैः नमः सुखोऽद्भुतमेव हि ॥
 ददाति । तौ सर्व पापक्षयहेतु भूना प्रदक्षिणांते परितै करोमि ॥ ॐ
 रक्तोत्पला रक्तलता प्रभाभ्यः ध्वजोर्ध्व रेखां कुक्षिद्यां किताभ्यान् । अदे
 पद्मन्दारकंचद्विताभ्यां नमो भवानि पद्म पंक्तजाभ्यां । श्रीस्येष्ट देवनयि
 नमः ॥ अथ क्षमापनम् ॥ ॐ आवाहन न जानामि न जानामि समस्त-
 नम् । पूजाक्रियां न जानामि क्षमस्व जगदीश्वरि । अन्यथा कारणं नै-
 त्वमेव कारणं मम । तस्मात्कारुण्य भावेन प्रसीद परमेश्वरि ॥ गतं
 पापं गतं दुःखं गतं दारिद्र्यमेव च । आगताः सुख सम्यग्निः पुण्यान्धं तव
 दद्यानात् ॥ ॐ मैत्र हीनं क्रिया हीनं भक्ति हीनं सुरेश्वरि । यस्पृजितं
 अयादेवि परिपुर्णं तदस्तु मे ॥ यदक्षर पदं श्रुं भात्रा हीनं च यद्रवेत् ।
 तत्सर्वं क्षम्यतां देवि प्रसीद परमेश्वरि ॥ श्रीभगवत्पूजनमः ॥ ततोऽङ्ग
 सदर्थोदेकेन ॥ ॐ अनेना वाहनासन गद्य हर्षाचमनीय स्नान वस्त्रादि-

यत्र गन्धाक्षत पुष्प धूप दीप नैवेद्य ताम्बूल दक्षिणा प्रक्षिणादि संश्र
 पुष्परूपैः षोडशो पवारो पयारैः यथा ज्ञानेन आचरणादि पुजनान्तर्य
 कर्मणा कृतेन अध्याया शक्तिः प्रीयतां न सम ॥ इति श्री नागपुर मंड
 लान्तरगतवर्ति श्रीकेशरनाथ रविग्राम जन्मा उद्योतिर्विदू पं० नाथोराभ
 शर्मन्तमज उद्योतिषो भोवानन्द शर्मन्सुनु पाण्डित्य ज्ञानानन्द शर्मन्सुनु
 उपाध्याय पं० कुलानन्द शर्म जसयोगी (कान्पकृष्ण) सैगृहीता हरि-
 हर शिष्याराधनान्तर्गत देवी आ समाप्ता ॥ सुखिद्धि मूर्यत् ॥

अथ पूजान्ते बलिदान क्रमश्च लिख्यते॥

तथ्या ॥ स्वयामभागे यतुरस्त्र मण्डलं विधाय ॥ तत्र किंचिदप्याङ्ग
 संस्थाप्य । दांस माषान्न पक्वानादि द्रव्यं निदध्वात् । फट् इति
 जलेन सम्प्रोक्ष्य । नम इत्यभ्यर्च्य यं इति बीजं ह्लादया वारं जपेत् ।
 धेनुं सुद्रयाऽमृतीकृत्य । हूं इत्यवगुण्ठ्य । योनिष्वेन सुद्रे दर्शयित्वा तस्य
 मुद्रां च प्रदर्शय । ऊं क्रीं आदि क्षिण कालिनायै स्थाहा । एष बलिर्ममः ।
 इति जलसुप्तमुजेत् । भैरव्यां दिशि धारयेत् ॥ एष नित्यबलिदानक्रमः ॥

अथ रात्रौ कामयवर्तिद्वेषः ॥ पूर्ववन्मण्डलौ द्विविधिकृत्वा । सम्प्लवच ।
 ततः पात्रो परि विधिष्य बलि द्रव्यं स्तस्य प्व । सम्प्लवच । कै अभित्यै
 दक्षिण कालिकायै नमः । इति नमस्कृत्य । घेनुं योनि ततश्च मुद्राश्च
 दर्शयेत् ॥ अथ मंत्रः ॥ कै पद्मे पद्मे महापद्मे महापद्मणि पद्मे
 मये पनतमि कै बलिं गुह २ गुहनापय २ मम सर्वं यान्ति कुरुकुरु
 परीषद्यां चाकुरुष्व कृष्य छिन्दिच्छिदिच्छि हं स्वाहा इति तस्य मुद्रया
 नळ मुत्सृजेत् । कै ऊर्ध्वं ब्रह्माणसतो वा विधिगत सुतेले नृते ले निवृत्त-
 ले वा पाताले वानले वा सलिल पवनद्यौर्यत्र कुत्र स्थिताषा । क्षेत्रपीठो
 पपीठा दिव्य कृत सुपदा पुष्टा घृणादिकेन प्रीताः देव्यः सदाता शुभ
 बलि विधेनापान्तु देवेन्द्र तुलया ॥ अविक्षिण कालिकायै नमः ॥
 चतुर्गदादिस्थाने धारयेत् ॥ इति ॥

॥ अथ निरुपक्रमयोगेष्टहृदयहस्तछिद्विधिः ॥
 दधितं तुल भाषान्नं शुद्धान्नं राजमाषकाः । युक्तापंच बलिं दधात्
 इमशाने सर्वस्वाद्यने ॥ महोत्पले विग्रहे च संध्यामे शान्ते सैकटे । मारणे
 च भाटने घोरे ब्रह्माकर्षणे मोहने यस्तेन विधिबध्नुज्य हन्त्रादिकूगाल

दिशँ रक्षँ ह्रस्व तदीयं न पभक्त बलि भक्ष २ मम काष्ठं साधनं । धनं
 सर्वं विद्वान्नाशय २ सर्वोपचा रसहितं बलिं गृह्ण २ मम शान्तिं कुरु
 कुरु २ स्वाहा ॥ इति मध्यमो गुलिना जलं त्यजेत् ॥ ऊँ तीक्ष्णदंष्ट्रेति
 नमस्कुर्यात् ॥ दक्षिणे ॥ पूर्वयन्मण्डलादि विधिं कृत्वायै यज्ञायज्ञः
 इति बलि द्रव्यं संस्थाप्य । पूर्ववत्समूह्य । ऊँ यं यो हूं मे यो यः ओ
 यमादिशं रक्ष ह्रस्व इमं जदीपमाधान्नबलिं प्र० पूर्ववत् । मुष्टिसागेयं जलं
 त्यजेत् । ऊँ तीक्ष्णदंष्ट्रेति प्रणमेत् ॥ ततः वैश्वे ॥ पूर्वोक्त विधिना
 मण्डलं चिरञ्च । तस्मिन्बलिद्रव्यं संस्थाप्य प्रहूय । ऊँ ऊँ तिष्ठ तिष्ठ नैवे
 निर्हति प्रीतिकारक बलिद्रव्यायनमः । इति कृतम् । ऊँ कंस्यं निक्षे
 दिशं रक्षेमं सदीपं माधान्न० पूर्ववत् ॥ इति कमिष्टिनां मुष्टयेयेन जल
 मुत्सृजेत् । निर्वृत्तयेनमः । ऊँ तीक्ष्णदंष्ट्रेति प्रणमेत् ॥ पाद्विधमे-ऊँ वै
 वरुणाघनमः इति मण्डलं चिरञ्च । बलि द्रव्यं निधाय । पूर्ववत् प्रहूय
 ऊँ वां वां हूं वै वां वः ओ वरुणादिशं रक्षेमं सदीप माधान्न बलिं प्र०
 वत् । तत्तत्पुत्रयाजलं त्यजेत् । ऊँ तीक्ष्णदंष्ट्रेति नमस्कुर्यात् । ऊँ वरुणा
 यनमः ॥ ततः वायवे ॥

पुत्वा ॥ तत्र बलिद्रव्यं संस्थाप्य । दीपं प्रज्जाल्य पूर्ववत्प्रपूज्य । ऊँ सौ
 सीं सूँ सौं साः भोऽर्गाः दिङ्गिरक्ष इमं सदीपं साधान्नव० पूर्ववदु-
 च्चारय ॥ तज्जयं गुष्ट योगेन जलं त्वजेत् । ऊँ तीक्ष्णदंष्ट्रेति प्रणमेत् ।
 ऊँ स्वर्गयोगेनमः ॥ ततः उदीचिग्राम्-ऊँ कुं कुवेरायनमः, इति मण्डलं
 कृत्वा बलिद्रव्यं संस्थाप्य पूर्ववत्प्रपूज्य । ऊँ काँ कौँ कौँ कौँ कः भो
 कुवेरदिशं रक्षेमं सदीपं साधान्नव० पूर्ववदुचचारय ॥ मध्यमौ गुष्ट यो-
 गेन जलपुत्सृजेत् । तीक्ष्णदंष्ट्रेति नमस्कृत्य । ऊँ कुवेरायनमः ॥ इशाने-
 ऊँ ईं रुद्रायनम इति पूर्वोक्त विधिना मण्डलं कृत्या । तत्र बलिं द्रव्यं
 च संस्थाप्य पूर्ववत्प्रपूज्य । ऊँ रां रौँ रौँ रौँ रः भोरुद्रादिशं रक्षेमं
 सदीपं साधान्नव० पूर्ववदुत्तहा । ततः सुद्रया जलं त्वजेत् । ऊँ तीक्ष्ण
 दंष्ट्रेति प्रणमेत् । ऊँ रुद्रायनमः ॥ ऊर्ध्व-ऊँ द्रौं ब्रह्मगेनमः पूर्वोक्त वि-
 धानेन मण्डलं धिरच्य बलिं संस्थाप्य । सम्पूज्य । ऊँ द्रौं द्रौं द्रौं द्रौं द्रौं
 ब्रः भो ब्रह्मन् दिशं रक्षेमं सदीपं साधान्नव० । पूर्ववदुचचारय । सर्वा
 गुणी योगेन जलं त्वजेत् । ऊँ तीक्ष्णदंष्ट्रेति प्रणमेत् । ऊँ ब्रह्मगेनमः ॥
 ततोऽधः । ऊँ कलं कूर्वायनमः । इति मण्डलं द्रव्यं च संस्थाप्य । दीपं

प्रज्वाल्य पूजयन् प्रपूज्य । ॐ क्लीं कला कल्लुं कलौ कलः भोक्तुमिदं श
रक्षेत् सदीपमाषान्मब० कूर्म सुप्रया जलमुत्सृजेत् । ॐ
लीङ्गदौष्टेति प्रणमेत् । ॐ कूमाय नमः ॥ इति माषान्नबलि विधिः ॥ ६६

शान्तः ३ ॥ इति ॥

१ कालिका पुराणे—“कुष्माण्डमिदु, दण्ड च मांस सार समैव च । पतेवलि
समाः प्रोक्तास्तसौ ह्याग समाः सदा” । रुद्रयाप्रलेपि । “ह्यागमाद्येतु कुष्माण्डं श्री
फलं वा मनीहरम् । वस्त्र संवेष्टितं कृत्वा छेदयैच्छुरिकादिना” । ब्राह्मणे न सदा दैव
कुष्माण्डं वयिकर्मणि । श्रीफलं वा सुराधीय छेदं नैव तु कारयेत् ॥ माषा. नेन बलि.
द्वयो ब्राह्मणेन विजानता ॥ इति ॥

२ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

॥ अथ महिषवलिः छागदलिः शेषवलिः प्रयागः प्रारम्भः ॥

कल्पय । इति तीर्थानावाह्याचम्य । आत्मशुद्धिं च कृत्वा । ततस्तेन
 जलेन पशु सं प्रोक्षणम् । ॐ अग्निः पशु रासीत्ते नाय जत स एतल्लोक
 मजयद्यस्मिन् । अग्निः सतेल्लोको भविष्यति तं जेष्यसि पितॄन् । अपः ॥
 ॐ वायुः पशु रासीत्ते नाय जत स एतल्लोक मजयद्यस्मिन् वायुः सतेल्लोको
 भविष्यति तं जेष्यसि पितॄन् । ओ३म् सूर्यः पशु रासीत्ते नाय जत
 स एतल्लोक मजयद्यस्मिन् सूर्यः सतेल्लोको भविष्यति तं जेष्यसि पितॄन्
 अपः । ॐ वाचेते शुन्धामि । ॐ प्राणान् शुन्धामि । ॐ चक्षुस्ते
 शुन्धामि ॐ श्रोत्रं ते शुन्धामि । ओ३म् मेढंते शुन्धामि ॐ पाचूने शुन्धामि ।
 ॐ चरित्रांते शुन्धामि । ॐ नाड्यंते शुन्धामि । ॐ रोमाणि ते शुन्धामि
 ॐ त्वचंते शुन्धामि ॥ ॐ मनस्ताप्यायताम् । ॐ बाहू त आप्यायताम्
 ॐ प्राणास्त आप्यायताम् । ॐ चक्षुस्त आप्यायताम् । ॐ श्रोत्रं आ
 प्यायताम् । ॐ मेढं आप्यायताम् । ॐ पायूत आप्यायताम् ।
 ॐ चरित्रांस्त आप्यायताम् । ॐ नाड्यन्त आप्यायताम् ।
 ॐ रोमाणि त आप्यायताम् । ॐ त्वचं आप्यायताम् । ॐ मन्त्रैर्
 यदस्ति तत् आप्यायताम् । निष्कृष्यायताम् । तत्ते शुद्धया तु शोभेद् ॥

भ्यः स्याद्वा । इति भेदाः स्नापयित्वा ॥ ततस्तैले पशुं वृद्धनीयात् ॥ ऊँ
 मेघा कारतैभमधयेपशुं यंधाय हा शृगाः य ययै पशुं वन्दय । वयन
 ब्रह्मांड रूपांतं पशुं वन्दय यंधय हः फट्स्वाहा । पुनः प्रोक्षणाम् ॥
 ऊँ ह्रीं ह्रीं चो चण्डिकायै ह्रीं पशुं प्रोक्षयामि स्वाहेति स्मोक्ष्य ॥
 ततस्तंभ प्रार्थय ॥ ऊँ तनभतर्ब शिचस्वोसि ब्रह्मणा निर्मितः पुरा ।
 देव्याः स्तुति प्रसादेन सदात्वं मवलोभव ॥ तंभमूल स्थितो ब्रह्मा
 स्तंभ मधयेच त्रेशवः । तंभोग्रेच स्वयं रुद्र स्तत्नात्वं मं लोभव ॥ यथा
 ऽचलो गिरिर्मेरु द्विमंत्राह च यथाऽचलः । यथाऽचलान्य भागाहव तथा
 त्व मवलोभव ॥ सर्वदेवाह च गन्धर्वो यद्वा राक्ष सपन्नगाः । स्वय स्वा नि
 ध्य भायान्तु तस्म त्वम चलोभव ॥ इति संग्राथ्यै पाद्यादिभिः स्तंभं
 सम्पूज्य । पाशमंत्रपठेत् ॥ ऊँ पाशतयै वरुणाऽजातः सदावरुणादैवतः
 अतस्त्वं पूजयिष्यामि तस्मा कृच्छन्ति प्रकृच्छसे । इति मंत्रेण पाशम्
 सम्पूजयेत् ॥ ततः पाद्यादिभिर्मार्हवादि बलिं सम्पूज्य ॥ पुनः अहिषा-
 दिबलिं श्रीवायां पटसूत्रा बलिं हरिद्राक्त वस्त्रं विन्यस्य । ततः कर्णेपठेन
 ओं रेम् सहिषासुर नामासि ह्यसुरो काम रूपधृक् । चित्रन्तेतनु सम्पूज्य

गृह २ स्वाहा ॥ इतिसम्प्रोक्ष्य ॥ ततः दुष्टाक्षनैः पूजयेत् ॥ ॐ शिरसि
 कधिर वदनयैनमः ! मुखे-ॐ रक्तदन्तिनायैनमः । ललाटे-ॐ सर्वधारि
 ण्यैनमः । अदने-ॐ दांतिप्रयैनमः । दन्तेषु-ॐ खेचर्यैनमः । नासिकायां
 ॐ गंधायैनमः । जिह्वायां-ॐ सरस्वत्यैनमः । ग्रीवायां-ॐ भद्रकाल्यै
 नमः । धित्ते-ॐ अशोक वासिन्यैनमः । बाह्वो-ॐ वज्रधारिण्यैनमः ।
 हृदये-ॐ ललितायैनमः । स्कन्धे-ॐ सिंह वासिन्यैनमः । गुह्ये-ॐ
 भगवत्यैनमः । पार्श्वयोः-ॐ कालयमाभ्यांनमः । जंघयोः-ॐ महाव-
 लायैनमः । लांगूले-ॐ ब्रह्मगेनमः । पादयोः-ॐ जल वासिन्यैनमः ॥
 ततोपशुपाद्याद्यर्घ्यं च मदीय गन्ध पुष्पाक्षत धूप दीप नैवेद्यादिभिः सम्पू-
 जयेत् ॥ संकल्पं कुर्यात् ॥ ॐ तत्सत्तत्रप्रयिव्यां जम्बूद्वीपे सम सङ्कुटुम्भ
 सपरिचारस्य आधुरारोग्यैश्वर्याभिवृद्धये परजेत्र परमं ब्रह्म दुःस्वप्न दुःसूच-
 रित्रादि दुष्टफल दूरी करणार्थं सर्वं मनेषित फलावाप्तये श्री अमुक
 देवता प्रीत्यर्थं इमं महिषवर्जं, वा. छागवर्जं, वा. मेघवर्जं, पंचदश, दश
 वर्ष, वा, एक वर्षां चच्छिन्नं बह्नि देवतं तुभ्यम हंघातयिष्ये ॥ ततोऽज-

लिखद्वा ॥ ऊँ पशुरत्नं बलि रूपेण धनभागा इवाधितः । प्रणमामि ततः
 सर्वं रूपिणं बल रूपिणम् ॥ यज्ञार्थे पशवः सुष्टा स्वयमेव स्वयंभुवा ।
 अतस्त्वं घातयिष्यामि तस्माद्यज्ञे वधोऽवयः ॥ पशुयोनिं प्रसूतोसि पूजा
 देवादि कर्मसु । तुष्टा भवतु सादेवा सरक्त पिशितस्तव ॥ चण्डिका
 प्रीति दानेन दातुरापद्विनाशनः । चामुंडा बलि रूपाय बलेतुभ्यं नमो
 नमः ॥ पुनः पशुकर्णे ॥ ऊँ पशुपाशाय विदूमेहे शिरच्छेदाय धीमहि
 तन्नः पशु प्रचोदय त् । इति जपित्वा ॥ खड्गमानीय ॥ ऊँ ह्रीं इति ।
 धीजाक्षरैरिव लिख्यध्यायेत् ॥ ऊँ कृष्णं पिनात पाणिं च काल रात्रि स्वरू-
 पिणम् । उग्ररक्तास्य नयनं रक्त मालया मुलेपनम् ॥ रक्ताम्बर धरं चैव
 रक्त हस्तं कुण्डुगम् । पिधमानं भरुधिरं भुजानं कण्ठं संहितम् ॥ इति
 ध्यात्वा ॥ गृहीत्वा । ऊँ रसमात्नं चण्डिकायाः सुरलोक प्रसाधकः ।
 इदमभिमन्त्र्य । ऊँ ह्रीं ऐं कृष्णं कृष्णं कृष्णं कृष्णं कृष्णं कृष्णं
 उच्यते ॥ ततः पुष्पाक्षरैः । सुष्टौ-ऊँ महादेवाय नमः । धारे-ऊँ यमाय नमः ।
 ओम्-ऊँ अस्मिन्ने नमः । ऊँ असिर्विशसनः खड्गस्तीक्ष्ण धारो दुरासदः ।

श्रीभर्गो विजयश्चैव धर्मपाल नमोस्तुते । इत्यष्टौ तव नामानि स्वयमुक्ता
 नियेषसा । नक्षत्रं कुत्तिका तुभ्यं गुरुर्देवो महेद्वरः । हिरण्यं च शरीरं ते
 धाता देवो जनादैवः ॥ पितामिमा महेद्वय स्वं मां पालय सर्वदा ।
 भावशुद्धो मण्डपणश्च अति ते जास्तथैव च । ऊं तीक्ष्णदंष्ट्राय नमः इति पुष्पं
 दत्त्वा ॥ ऊं ह्रीं फह्र । इति खड्गमादाय ऊं कालि २ वज्रेद्वारि लोहदंडा
 चमकः । इति जप्तवा । पशुप्रीवानाम् । ऊं खड्गद्वं शीघ्रं छिधिर फह्र
 स्वाहा । इति संज्जण दूदाभिसुखं बलिं स्वयं उत्तराभिसुखं वा, बलिं स-
 कृत्प्रहारेण छिध्यात् ॥ ततः कस्मिन् पात्रे रुधिर मानीय चतुर्भागं कृत्वा ॥
 ऐशान्याम्—ऊं विदारि कौदेवता । अग्नेश्याम्—ऊं पूनमायै नमः । नै-
 शंत्याम्—पाप राक्षसै नमः । वायव्ये—ऊं कौशिक्यै नमः ॥ ततः महा-
 काल्यै रुधिरवलिं दद्यात् ॥ ऊं कालि २ महाकालि कालिके पापनाशिनि
 शोणितं च बलिं गृह्ण वरदे वामलोचने । ततः ऐं ह्रीं श्रीं कौशिकि रुधि-
 रेणाप्याधताम् इति वदेत् ॥ ततः पशु शिरसि ज्वल दीप शिखां दद्यात्
 ऊं याञ्छिरसि रोमाणि दीपोदहति भिरवि । तावद्वर्षं सहस्राणि गौरी
 लोके स गच्छति । एव सदीप पशु शीर्षं बलिः ह्रीं दुर्गादेव्यै नमः । धनि

जलसुत्सृजेत् ॥ ततः खड्गकृधिरमादाग ॥ ऊँ यँ रृशामि पादेन यँ
 पश्यामि चक्षुषा । ससमेव शतौ यातु यदि शक्रसमो भवेत् । इति ललाटे
 तिलैर्न कुर्यात् ॥ इति महिषादि बलि प्रयोग विधिः समाप्ता ॥ महिषा
 छाग । मेघ । आदि बलिप्रयोग स्वयमेव किंतु नामोक्तचारै पृथक् पृथक् ॥

अथ कुमारी पूजाविधिः ॥

अदिवी पूजनान्ते कुमारी पूजनं कुर्यात् । यजमानः पूजयेन्न कन्यानां
 नवकै शुभं । द्विवर्षाया दशाब्दान्ताः कुमारीः परिपूजयेत् ॥ १ ॥
 तासां चक्रमेण— कुमारी । त्रिमूर्ति । कल्याणी । रोहिणी । काली ।
 चण्डिका । शारम्भदी । दुर्गा । सुभद्रा । इति नामानि पूजाकार्या ॥
 आवाहनम् । मैत्राक्षरामयीं लक्ष्मीं मातृणां रूपधारिणीं । नवदुर्गात्मि
 कां साक्षात्कन्या भावाद्याम्यहम् ॥ कुमारीणां पृथक् २ नामोक्तचार्य

